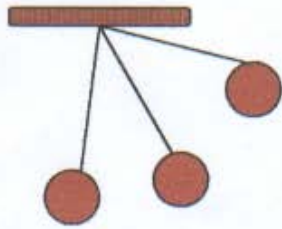

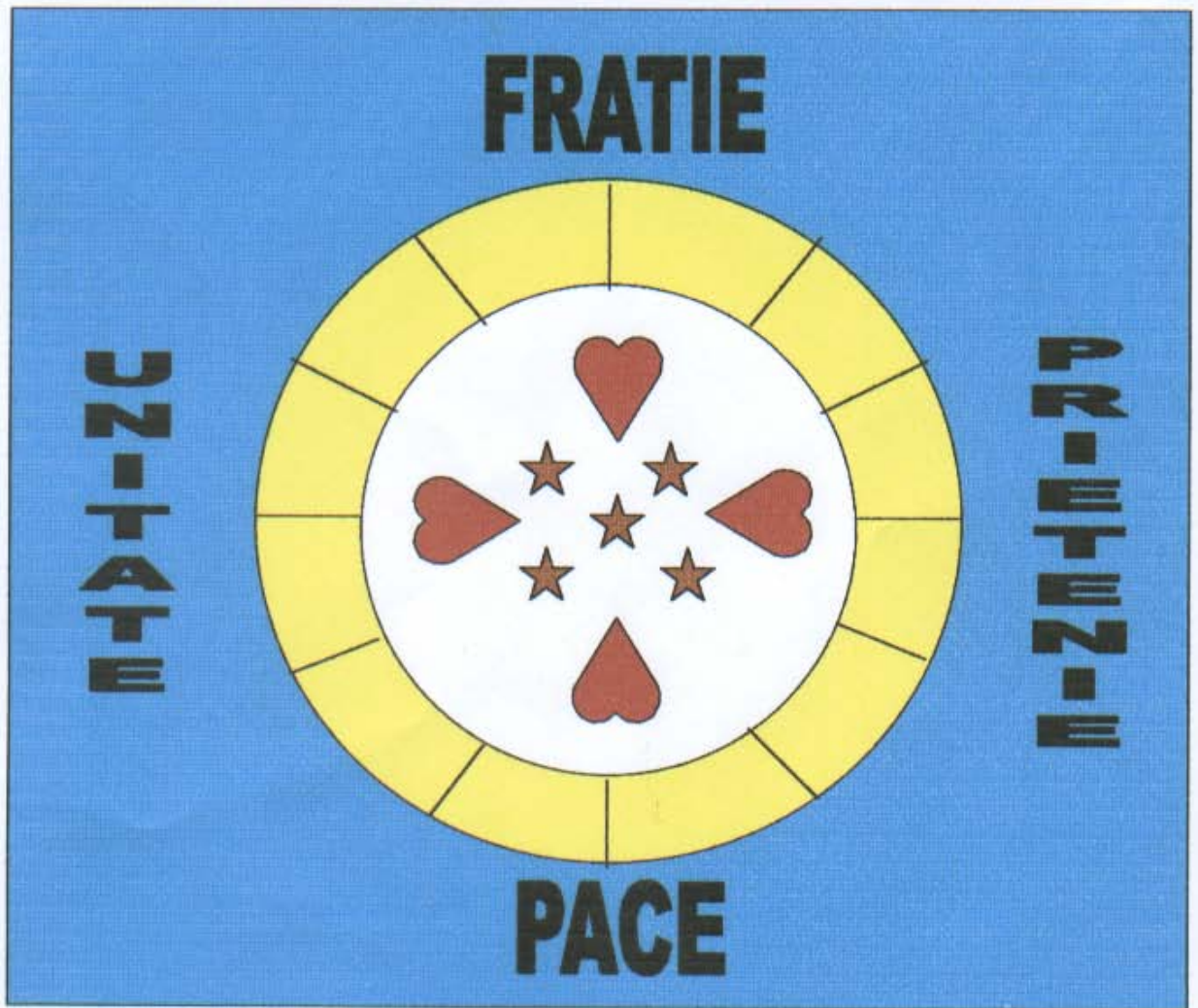
—C—E—S—A—R—II—

CRESARI

—C—E—S—A—R—II—

SCOALA GENERALA LIVADA

Nr. 5 – Anul 2007

Cu ce ne mândrim în anul 2007.

Având în vedere că în anul 2006 comuna noastră a fost declarată oraș, iar în anul 2007 a fost primită în Uniunea Europeană, conducerea Școlii cu clasele I-VIII Livada, ca să țină pasul cu aceste evenimente, a demarat un vast program de reabilitare și modernizare a clădirilor din dotare.

În acest sens s-a primit de la de la Consiliul local Livada peste 2 miliarde lei. Cu sprijinul d-lui primar Sebesi Ioan am reușit să întocmim nu mai puțin de 7 proiecte. În toamna anului 2006 am demarat lucrările la următoarele 5 obiective de investiții:

1). Extinderea Școlii cu clasele I-VIII Livada din centru cu 9 săli de clasă, 2 birouri, arhivă, grupuri sanitare, geamuri și uși termopane și încălzire centrală. Lucrarea a costat peste 16 miliarde lei și s-a dat în folosință la 17 sept. 2007. Spre bucuria noastră, acest eveniment a fost onorat de prezența d-lui ministru Silaghi Ovidiu, d-l inspector școlar general Buda Vasile, și de d-l inspector școlar general adjunct Kónya Ladislau.

2). La școlile din Livada-Veche și Livada-Nouă s-au amenajat grupuri sanitare moderne, care ne-au costat 2,8 miliarde lei, date în folosință în martie 2007.

3). Se lucrează la Reabilitarea sălii de sport de la școală, pentru care am primit de la Guvern 8,1 miliarde lei și se va finaliza la 15 martie 2008.

4). Nu am uitat nici de elevii din Adrian, unde este în construcție o școală nouă, cu 2 săli de clasă, o sală pentru grădiniță, sală de sport, birouri, arhive, grupuri sanitare moderne și încălzire centrală. Investiția costă 8,9 miliarde lei și preconizăm să le dăm în folosință la 10 aprilie 2008.

În paralel cu aceste investiții am întocmit și alte proiecte:

5). Reabilitarea Școlii cu clasele I-VIII din Dumbrava,

6). Reabilitarea și modernizarea Grădiniței din Livada, str. Scânteii nr.150,

7). Reabilitarea corpului B cu mansardă în centru.

Ultimele trei investiții sperăm că le vom demara în anul 2008.

În anul 2007 am primit de la Consiliul local Livada peste 3 miliarde lei și sub îndrumarea d-lui administrator Tóth Francisc am reușit să finalizăm o serie de lucrări, dintre care amintim:

8). Reabilitarea clădirii C din centru „Rózsabokor”, unde am amenajat și o Sală festivă modernă.

9). Am construit două garaje, pentru cele două microbuse cu 8+1, respectiv 16+1 locuri cumpărate din banii primiți de la Guvernul României.

10). Am construit o lemnărie încăpătoare și bine plasată față de centrală.

11). Am pus 3 uși și 13 geamuri P.V.C. la Grădinița din Livada-Mică și la Școala din Dumbrava corpul B și C.

12). Am cumpărat 2 xeroxuri performante pentru cadrele didactice din Livada și Dumbrava.

Considerăm că 2007 a fost un an plin de realizări, pentru care suntem recunoscători conducerii I.Ș.J. Satu-Mare, Primăriei din Livada și dorim să le folosim sănătoși și să ne bucurăm de ele, în stare la fel de bună, mult, mult timp.

**DIRECTOR,
Prof. Csáki Francisc**

Secretariat școlar

Secretariatul, fiind un auxiliar direct și indispensabil al procesului de învățământ, este locul unde se colectează, se creează și prelucrează documente primare și de unde se difuzează informațiile de uz intern și extern cu privire la modul de desfășurare a procesului de învățământ.

Secretariatul este creatorul și deținătorul de documente prin care se „scrie” istoria unității respective și se face dovada existenței ei.

Compartimentul de secretariat este subordonat directorului unității de învățământ.

Secretariatul funcționează pentru elevi, părinți, personalul unității de învățământ și alte persoane interesate, potrivit unui program de lucru. Programul secretariatului se aprobă de către director.

Secretariatul asigură permanența pe întreaga perioadă de desfășurare a orelor.

Având în vedere complexitatea muncii specifice secretarului școlar, aceasta trebuie să fie un foarte bun cunoscător al legislației muncii, a legislației școlare, să aibă capacitatea de a acumula, de a interpreta și de a pune în aplicare legile, decretele, hotărârile, ordinele, regulamentele și instrucțiunile primite, să cunoască și să utilizeze competent terminologia de specialitate.

Să aibă capacitatea de a-și crea documente primare pentru a putea întocmi, controla și interpreta statisticile.

Secretarul de școală trebuie să fie un bun organizator, să aibă capacitatea de a selecta și întocmi lucrările de primă urgență.

Biroul secretariatului este de regulă amplasat în apropierea cabinetului directorului, pentru planificarea și desfășurarea în condiții optime a audiențelor.

Dacă este posibil, se recomandă ca acest birou să fie amplasat și în vecinătatea sălii profesionale, având în vedere conlucrarea permanentă cu profesorii.

Prima impresie pe care și-o face vizitatorul unei unități școlare trebuie să fie una pozitivă, aceasta depinde de modul în care este primit și informat, de amabilitatea și promptitudinea de soluționare a solicitărilor. Începând cu ținuta morală, profesională și vestimentară și continuând cu ambianța locului de muncă, acestea trebuie să fie impecabile.

Acestea contribuie într-o mare măsură și la definirea relațiilor de protocol care fac parte integrantă din munca de secretariat.

Activitatea complexă a secretarului școlar impune permanent menținerea unor standarde ridicate în tot ceea ce întreprinde acesta pe parcursul unui an școlar.

Tout Mariana
secretar

I. Pledoarie pentru cultură, știință, religie

1.1 Ortodoxia

Hristos Iisus prin jertfa Sa pe cruce a întemeiat Biserica în chip nevăzut: „Drept aceea, luați aminte la voi înșivă și la toată turma, în care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstrați Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu scump Sângele Său” (Fapte 20,28). Biserica a fost inaugurată în chip văzut la sarbătoarea Cincizecimii (Rusaliile) când Duhul Sfânt s-a pogorât peste Apostoli și în urma predicii Sfântului Apostol Petru au primit credința, botezându-se „ca la trei mii de suflete” (Fapte 2,41). Urmând porunca Mântuitorului, Apostolii au întemeiat Biserici locale în diferite regiuni: „Și în Antiohia, întâia oară, ucenicii s-au numit creștini” (Fapte 11,26).

Biserica creștină a lui Hristos pe data de 16 iulie 1054, datorită unor neînțelegeri dogmatice, cultice și canonice între Biserica Răsăritului și Biserica Apusului, s-a dezbinat dând naștere Bisericii Ortodoxe și Bisericii Romano-Catolice. Din Biserica Catolică în anul 1517 în urma Reformei lui Martin Luther a apărut Biserica Protestantă.

Cuvântul „ortodoxie” își are originea în limba greacă și înseamnă „dreapta credință”. Ortodoxia a menținut dreapta învățătura dată de Iisus Hristos, păstrând însușirile Bisericii primare, adică Biserica Ortodoxă este una, sfântă, sobornicească și apostolească, după cum mărturisim în Simbolul Credinței.

Ortodoxia spiritualizează și interiorizează, ca urmare are o misiune spirituală și morală și abia apoi una lumească.

Lumea afirmă că Ortodoxia ar fi o religie conservatoare și somnolentă, fiindcă este incrementată în dogma și posedă energii transformatoare datorită sedentarismului religios. În consecință Ortodoxia paralizează viața popoarelor răsăritene, condamnându-le la o stagnare continuă. Adevărul este că aparenta imobilitate a Ortodoxiei ascunde o mobilitate în plan profund, un dinamism secret, care nu se vede imediat cu ochii lumesti, dar care își face lucrarea în adânc. Ortodoxia este o religie a inimii, a launtricității, de aceea se și pune mare accent pe „Rugăciunea lui Hristos” numită și „Rugăciunea inimii”: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”. În această rugăciune mintea este și rămâne strâns lipită de Dumnezeu. Puterea acestei strânse alipiri de Dumnezeu îi vine însă minți din simțirea marii iubiri a inimii față de Dumnezeu, toată simțirea de care este capabil credinciosul prin inima lui se îndreaptă spre Dumnezeu.

În această situație cum e cu puțință noutatea în spațiul ortodox?

Ortodoxia primește și experimentează noutatea lumii moderne, dar fără a se dezlipi de trecut, de tradiție, de Hristos. Lumea răsăriteană nu cultivă originalitatea, cât mai degrabă originaritatea, adică innoirea cu fața spre trecut. Am putea spune că noutatea ortodoxă nu schimbă, ci preschimbă lucrurile. Biserica Ortodoxă procedează astfel pentru a ne feri de crize spirituale și de tot soiul de schisme, dezbinări eretice.

Ortodoxia acceptă modernismul, dar un acceptă dezacralizarea pe care o aduce prin cultivarea imoralității: „Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinauntru sunt lupi răpitori. După roadele lor îi veți cunoaște (...). Orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele (...). De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște.” (Matei 7,15-20)

Întocmit de prof. Zele Ioan

1.2 Umberto Saba și ale sale

Scurtături și istorioare

Anul acesta s-au împlinit 50 de ani de la dispariția scriitorului din Triest Umberto Saba (1883-1957), cel care a fost, împreună cu Giuseppe Ungaretti și Eugenio Montale o glorie a poeziei italiene din sec. XX. În creația sa, a fost un tradiționalist, spre deosebire de ceilalți doi care au fost atrași de sugestiile modernilor.

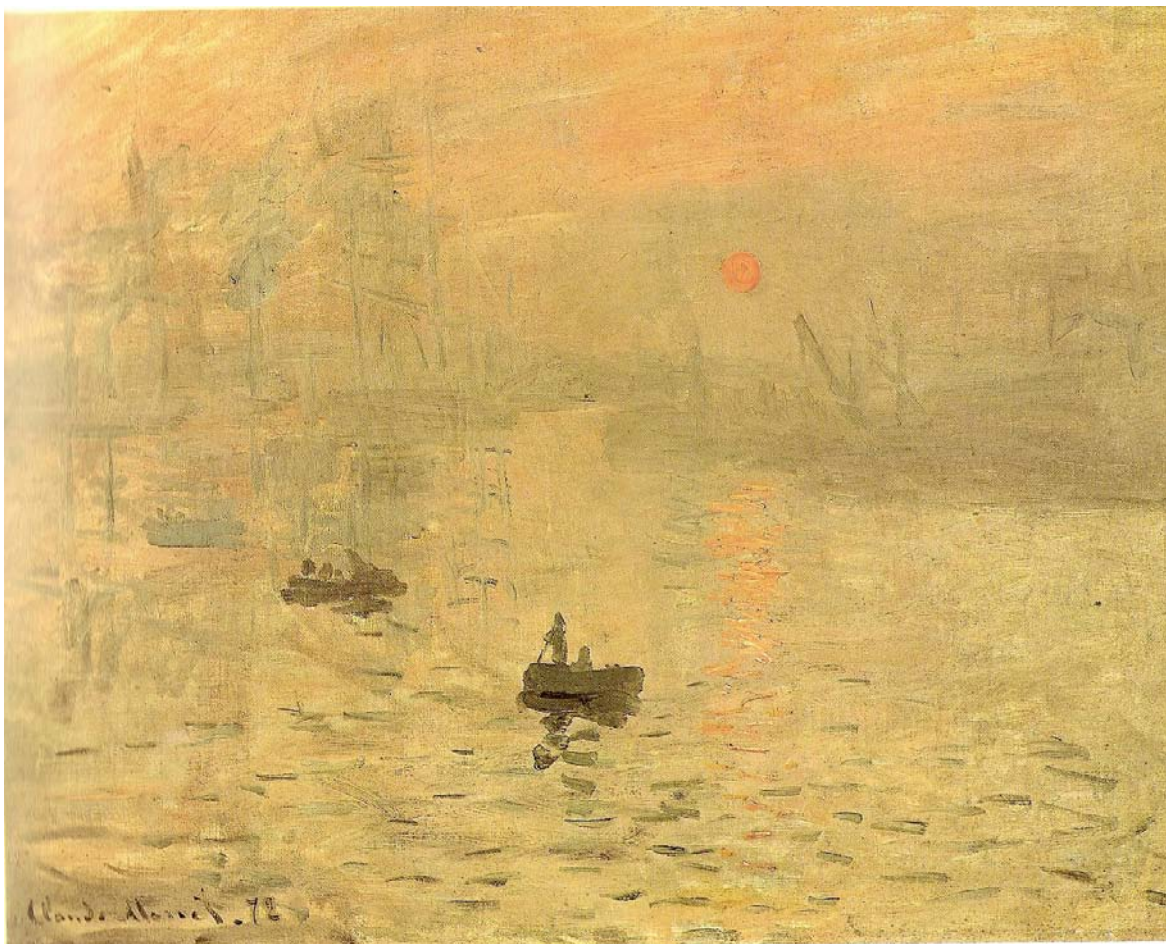
Deși este cunoscut ca poet, Umberto Saba a scris și circa 2000 de pagini de proză, publicată în volum la Milano în 1964 (nuvele, evocări, portrete literare, un roman neterminat și o culegere de reflecții și povestiri cu tâlc).

Aceste povestiri au fost intitulate „Scurtături și istorioare”, în total 155, numerotate de însuși autorul lor. Sunt meditații asupra artei și istoriei recente. Considerându-le de actualitate, va oferim câteva dintre aceste meditații:

- Arta se naște prin formă; trăiește și moare prin conținut.
- Pentru a face, ca și pentru a înțelege arta, este nevoie înainte de toate de un lucru: să ne păstrăm copilăria pe care procesul vieții, de la un capăt la altul, tinde să o distrugă. Poetul este un copil ce se miră de ceea ce i se întâmplă lui însuși devenit adult?
- Nu există întâmplare. Nu există faimoasa căramidă de deasupra capului. Există conexiuni și autodecizii, pe care noi nu le cunoaștem.
- Pretexte pentru a o lua la dreapta, în stânga sau sub roțile mașinii, lumea exterioară îți oferă la tot pasul. Dar de fiecare dată, hotărârea o ia fatalitatea interioară.
- Patriotismul, naționalismul și rasismul se află în același raport ca sănătatea, nevroza și nebunia. Naționaliștii nu sunt fii buni; vor să-și schimbe mama; nu o iubesc destul pe cea lăsată de Dumnezeu.
- Orice epocă își are propria boală, căreia îi corespunde o alta pe plan moral. Secolul al XIX-lea a avut tuberculoza și dulcegăria sentimentală; secolul XX are cancerul și fascismul.
- Timpul e rotund; revine la el însuși. Ceasurile, făcute pentru a-l indica, ar trebui să fie și ele rotunde.
- Poezii trebuie să fie egocentrice. Pentru ei lumina exterioară există; numai că se învârtește exclusiv în jurul persoanei lor. Filozofii au făcut încă un pas pe calea regresivității: sunt egocosmici.

Întocmit de prof. Blaj Florica

1.3 Impresionismul

CLAUDE MONET – *Impresie, răsărit de soare* (1898)

●**Impresionismul** este curentul artistic ce deschide seria marilor mișcări ale artei moderne, constituind un pas hotărâtor în evoluția picturii secolului XX. Claude Monet, cel mai puternic reprezentant al impresionismului, spunea: "*Arta este făcută cu scopul de a incita ochiul, de a-l bucura.*"

De altfel, lucrarea sa cu titlul "Impresie - răsărit de soare", a oferit prilejul unui critic al vremii să dea, cu evidentă intenție denigratoare, numele de impresioniști grupului de pictori ce expuneau în 1874 în atelierul fotografului Nadar din Paris.

Timpul însă va demonstra pasul imens pe care aceștia l-au făcut în reprezentarea impresivă a realității, în desprinderea de naturalism și edificarea realității artistice. În cele 7 expoziții realizate până în anul 1886, impresioniștii și-au demonstrat capacitatea de a picta frumusețea mișcătoare a lumii prin căutări succesive ce le-au permis să creeze un stil caracterizat prin fragmentarea tușei, amestecul optic, vibrația luminii, toate îndreptate spre reprezentarea unui noian de senzații ce sintetizează impresia creată de imaginea pictată la o anumită oră din zi.

Întocmit de prof. Bak Éva

1.4 Magneziul

Magneziul este **elementul chimic** din **tabelul periodic al elementelor** care are simbolul **Mg** și numărul atomic 12. Magneziul este al optulea element și al treilea metal după aluminiu și fier ca abundență în scoarța solidă terestră, formând aproximativ 2% din masa acesteia. Magneziul este al treilea ca și componență în sărurile dizolvate în apa mării.

Istoric

Bară de magneziu

Denumirea este de origine **greacă**, Magnesia fiind numele unei regiuni din **Tessalia**. Englezul **Joseph Black** a identificat pentru prima oară magneziul ca element în anul 1755, Sir **Humphrey Davy** a obținut pentru prima dată magneziu pur în 1808, dintr-un amestec de oxid de magneziu și HgO, iar **A.A.B. Bussy** l-a preparat într-o formă legată în 1831. Magneziul este un **metal alcalino-pământos** și de aceea nu se întâlnește decât combinat cu alte elemente. Se găsește în zăcămintele mari de **magnezit** (carbonat de magneziu), **dolomit** și alte **minerale** de exemplu **talc**.

Caracteristici principale

Magneziul este un metal foarte rezistent, de culoare alb-argintie, foarte ușor (cu o treime mai ușor decât **alumiul**) și care devine ușor mat în contact cu aerul. În soluție, formează ioni de Mg⁺⁺. Este ușor de aprins când este sub formă de fâșii subțiri. Odată aprins, arde cu o flacără albă, foarte luminoasă și este greu de stins, fiind capabil să ardă la interacțiunea cu **azotul** **Utilizare**

în primul rând **oxidul de magneziu**, sunt utilizați ca material refractar pentru cuptoarele din industria siderurgică - la producerea fontei și **oțelului**, industria metalelor neferoase, a **sticlei** și a **cimentului**. Oxidul de magneziu și alți compuși sunt de asemenea utilizați în agricultură, chimie și industria construcțiilor. Aliajul magneziu-aluminiu este utilizat în principal la conservarea băuturilor. Aliajele magneziului sunt de asemenea utilizate ca și componente ale structurii automobilelor. O altă utilizare o reprezintă îndepărtarea sulfurilor de pe fier și oțeluri.

Alte utilizări:

- Magneziul, ca și aluminiul, este rezistent și ușor, deci este folosit la construcția autovehiculelor de mare volum.
- Combinat în aliaje, este esențial în construcția **avioanelor** și **rachetelor**.

Importanța în organismele vii

Magneziul este important atât în dezvoltarea **animalelor** cât și a **plantelor**. **Clorofila** constă în **porfirine** bazate pe magneziu. Necesarul zilnic de magneziu al unui adult este de 300-400 mg, în funcție de sex, greutate și înălțime. O dozare inadecvată a magneziului cauzează deseori spasme musculare și este asociată cu **boli cardiovasculare**, **diabet**, **hipertensiune** și **osteoporoză**. Deficiența acută este rară și nu este niciodată datorată unei insuficiențe din alimentație ci urmare a unor boli specifice care sunt în general rare.

Surse din alimentație

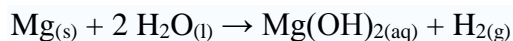
Verdețurile, ca de exemplu **spanacul**, furnizează magneziu pentru că molecula de clorofilă conține acest metal. **Nucile**, **semințele** și unele cereale sunt o bună sursă de magneziu. Deși magneziul este prezent în multe alimente, se întâlnește în general în cantități mici. Conform părerii multor nutriționiști, necesarul zilnic de magneziu nu poate fi asimilat dintr-un singur fel de mâncare. Mâncând o mare varietate de mâncăruri, incluzând cinci feluri de fructe și legume zilnic și multe cereale, se poate asigura doza adecvată de magneziu.

Cantitatea de magneziu conținută în alimentele prelucrate este în general mică. Apa poate fi o sursă de magneziu, dar cantitatea diferă în funcție de calitatea apei. Iată câteva alimente și cantitatea de magneziu aferentă:

- spanac (1/2 cana)= 80 mg
- unt de arahide (2 lingurite) = 50 mg
- lapte degresat (1 cana) = 40 mg

Precauții

Magneziul și aliajele lui în forma lor pură sunt foarte inflamabile când sunt topite sau sub formă de pulbere. Magneziul reacționează exotermic la contactul cu aerul și apa și trebuie mânuit cu grijă. Lumina albă strălucitoare (care include ultraviolete), produsă la arderea magneziului, poate dăuna ochilor, de aceea trebuie folosiți ochelari de protecție. Apa nu trebuie folosită la stingerea magneziului aprins, deoarece alimentează focul în loc să-l stingă, conform reacției:

Extinctoarele cu dioxid de carbon, de asemenea nu trebuie folosite, deoarece magneziul arde în dioxid de carbon (formând **oxid de magneziu** MgO și **carbon**). Extinctoarele folosite trebuie să fie unele de clasa D, uscate sau focul se poate acoperi pur și simplu cu nisip.

Doza maximă admisă pentru suplimentul de magneziu este de 350 mg/zi. Cel mai comun simptom generat de excesul de magneziu este diareea. Copiilor nu trebuie să li se dea supliment de magneziu

Întocmit de prof.
Seer Anna

II. Remember

EMINESCU -poet universal

EMINESCU -poet universal

2.1 Poezii

SARA PE DEAL

Le soir, sur la colline

Le soir, sur la colline, le buccin sonne avec peine,
Des troupeaux mentent la sente d' étoiles parsemée,
Les eaux pleurent en jaillissant claires, dans les fontaines.
Sous un acacia tu m' attends, ma douce Bien Aimée.

La lune passe dans le ciel, sainte, limpide!
Tes grands yeux regardent le feuillage, s' y plongent,
Sur la voûte sereine des astres naissent, humides.
Ton coeur est plein de désirs, ton front lourd de songes.

Des nuages glissent et des rayons les transpercent.
Les maisons vers la lune lève d' anciens auvents.
Dans la brise légère la balancier du puits grince.
Le vallon fume. Dans un enclos une flûte s' entend.

Eve on the hill

Dreary the sounds in the eve on the hill,
Sheepflocks return, stars on their way twinkle still,
Watersprings weep murmuring clear, and I see
Under a tree, love, thou art waiting for me.

Holy and pure passes the moon on the sky,
Moist seem the stars born from the vault clear and high,
Longing thine eyes look from afar to divine,
Heaving thy breast, pensive thy head doth recline.

Tired with their toil, peasants come back from the field,
From the old church, labourer` s comfort and shield,
Voices of bells thrill the whole sky high above;
Struck is my heart, trembling and burning with love.

LACUL

Le lac

Le lac bleu des bois énormes,
En nuphars jaunes abonde.
Il ébranle une barque,
Au frissons des blanches rondes.

Moi, je passe le long des berges
A l'écoute, comme m'attendant
Qu'Elle par les roseaux s'amène,
Et dans mes bras retombant,

Que l'on saute dans la petite barque
Puis, au son des vagues berçantes,
Que je laisse la gouverne
Et les rames seules glissantes.

The Lake

Water lilies load all o'er
The blue lake amid the woods
That imparts, while in white circles
Starling, to a boat its moods.

And along the strands I'm passing
Listening, waiting in unrest,
That she from the reeds may issue
And fall, gently, on my breast;

That we may in the little
Boat, while water's voices whelm
All our feelings; that enchanted
I may drop my oars and helm.

LUCEAFARUL

L` Astre du soir

Comme dans les contes, il y avait
Une très belle fille,
De haute souche, elle avait
Des rois dans sa famille.

Merveille en tout, entre les siens,
Car ils n` en avaient qu` une,
Comme est la vierge parmi les saints,
Parles étioles, la lune.

Des grandes voûtes ressortant,
Ses pas elle dirige,
Vers la fenêtre où l` attendant,
L` astre du soir s` érige.

Evening-star

There was, as in the fairy tales,
As ne'er in the time's raid,
There was, of famous royal blood
A most beautiful maid.

She was her parents' only child,
Bright like the sun at noon,
And like the Virgin midst the saints
And among stars the moon.

From the deep shadow of the vaults
Her step now she directs
Toward a window; at its nook
Bright Evening-star expects.

FLOARE ALBAȘTRA

Fleur bleue

„Te voilà encore tout flame,
Haut perché dans ton ciel gris !
Pour un peu, et tu m' oublies,
Source douce de mon âme !

Des ruisseaux dans le soleil
Et toute la plaine assyre
En ta tête en vain se mirent ;
Imaginaires merveilles.

Le bonheur est là, plus près...
Au sommet des pyramides
Vainement, o, mon candide
Bien-aimée, le chercherais... !

Blue flower

„Why, again didst thou depart
For the stars, with them to feast?
Thou wouldst not forget at least
Me, for thou my life' s soul art.

Sunny rivers dost thou park
Vainly in thy thought concealed,
The Assyrian rich field,
The sea plunged into the dark.

The old pyramids address
Their tops up to God they see ...
Do not search so far from me
O, my dear, thy happiness!”

Întocmit de prof. Iobaj Laura

2.2 A kis gyufaárus lány

(Hans Christian Andersen)

Kegyetlen hideg volt, hullott a hó és már sötétedett; az esztendő utolsó napját mutatta a naptár. A kemény hidegben egy szegény kislány járta a sötétedő utcákat, hajadonfőtt és mezítláb. Amikor elindult hazulról, még volt papucs a lábán, de annak nem sok hasznát vette. Mert a papucs nagy volt, igen nagy - az édesanyja hordta valamikor -, s ahogy két arra vágató kocsi elől a járdára ugrott, egyszerre maradt le a lábáról mind a két papucs. Az egyikkel egy suhanc szaladt el - azt mondta, majd bölcsőnek használja, ha megházasodik, a másikat pedig meg se találta a szegény kislány.

Mezítláb járta hát az utcákat, és kicsi lábát kékre-vörösre csípte a kegyetlen hideg. Rongyos kis kötényt összefogta: egy halom kénes gyufa zörgött benne, egy skatulyát meg a kezében szorongatott. Egész álló nap hiába kínálgatta portékáját, egy szál gyufát se vettek tőle, és alamizsnát se adott neki senki: Éhesen és hidegtől reszketve vánszorgott tovább; szívszakasztó látvány volt szegény. Csillogó hópelyhek tapadtak szépen göndörödő, hosszú szőke hajára, de nem is gondolt vele.

Az ablakokból ragyogó világosság és sült liba pompás jó szaga áradt ki az utcára, hiszen ünnep volt, szilvesztereste. A szegény kis teremtésnek folyton csak ez járt az eszében.

Behúzódott egy zugba, egy kiszögellő ház sarka mögé, s maga alá húzta csupasz lábát. Ott még jobban didergett, majd megvette az isten hidege, de hazamenni nem mert, hiszen egész nap egy garast se keresett, s az apja biztosan veréssel fogadná. Különbön otthon se jobb, padlásszobájukban farkasordító hideg van, a tető hasadékein besüvít a szél, hiába tömték be szalmával meg ronggyal a nagyobb réseket.

Már egészen meggémberedtek a kis ujjai. De jó lenne egy szál gyufa, csak egyetlenegy szál! Ha kihúzna egyet a skatulyából, odadörzsölné a falhoz, s meggyújtaná, a lángjánál megmelegíthetné a kezét! Végre rászánta magát, s meggyújtott egy szálát. Milyen vidáman sercent, s hogy lobogott a lángja! Fényes volt és meleg, mint a gyertyaláng, s a kislány boldogan tartotta fölébe a kezét.

Csodálatos láng volt az! A szegény kis gyufaárus lány úgy érezte, mintha szép réztetejű, rézcsövű vaskályha előtt ülne - olyan jó volt nézni a tüzet, olyan jólesett melegedni mellette! Már a lábát is kinyújtotta, hogy átjárja a meleg, de abban a pillanatban kilobbant a gyufaláng, eltűnt a vaskályha, s a kislány ott ült a hideg falszögletben egy gyufacsonkkal a kezében.

Elővett egy másik gyufát, meggyújtotta. Odahullt a fény a falra, tenyéryi világosságot vetett rá, s azon a helyen átlátszó lett a fal, mint a tiszta üveg: a kis gyufaárus lány beláthatott a szobába.

Hófehér terítővel letakart, nagy asztal állt odabenn, finom porcelán edények csillogtak rajta, s a közepén aszalt szilvával meg almával töltött sült liba illatozott. S ami a legcsodálatosabb volt: a sült liba egyszer csak kiugrott a tálból, s késsel-villával a hátában, bukdácsolva indult a kislány felé. De jaj, megint ellobbant a gyufa lángja, s nem látszott más, csak a puszta, hideg fal.

Újabb gyufát gyújtott: fényénél gyönyörű szép karácsonyfát látott, még szebbet, ragyogóbbat, mint amit karácsony este a gazdag kereskedő szobájában, amikor belesett az üvegajtón. Ott ült a fa alatt, s nézte a száz meg száz gyertyát az ágak hegyén, a tarka díszecskéket, amiket eddig csak kirakatban láthatott. Már nyújtotta a kezét, hogy levegyen egyet, de akkor megint kihunyt a csepp láng, és a sok karácsonyi gyertya lassan a magasba emelkedett, föl egészen az égig, s ott csupa tündöklő csillag lett belőle. Egyszer csak kivált közülük egy, s lehullott; ragyogó fénycsíkot hasított a sötét égen.

- Valaki meghalt! - mondta a kislány; emlékezett rá, hogy a nagyanyja, az egyetlen, aki jó volt hozzá, s aki már rég meghalt, egyszer azt mondta "Valahányszor lehull egy csillag, egy lélek áll az isten színe elé."

Megint odadörzsölt egy szál gyufát a falhoz, s egyszerre nagy világosság támadt körülötte. A tiszta fényben ott állt rég halott nagyanyja, és szelíden, hívogatóan nézett le kis unokájára.

- Nagyanyó! - kiáltott föl a kislány. - Nagyanyó, vigyél magaddal! Tudom, hogy itthagysz, ha a gyufa végigég, eltűnsz, mint a meleg kályha meg a sült liba, meg a gyönyörűséges szép karácsonyfa! Ne hagj itt, nagyanyó!

És gyorsan a falhoz dörzsölt egy egész csomag gyufát, hogy marassza a kedves nagyanyót; a sok

gyufa olyan fényességet árasztott, mintha a nap sütött volna. A nagyanyó sohasem volt ilyen szép, ilyen erős. Karjára emelte a kislányt, s felemelkedett vele; magasra, igen magasra, ahol nincs hideg, éhség, félelem, ahol csak öröm van és fényesség.

A hideg reggelen ott találták a kis gyufaárus lányt a házsögletben: kipirult arca mosolygott, de élet már nem volt benne, megfagyott a csodákkal teli éjszakán. Ott feküdt a halott gyermek új esztendő reggelén, körülötte egy halom gyufáskatulya és sok-sok elégett gyufaszál.

- Melegedni akart szegényke! - mondták az emberek. Nem tudta senki, mennyi gyönyörűséget látott, s milyen fényesség vette körül, amikor nagyanyja karján mindörökre elhagyta ezt a sötét világot.

Întocmit de înv. Zichor Terezia

III. Știați că...

Tudod-e?

Egyes vízi gerincesek rendelkeznek elektromos szervvel. Főleg három faj nevezetes áramfejlesztéséről: a Dél-Amerikában élő elektromos angolna, az afrikai elektromos harcsa és tengerben élő márványos zsibbasztórája.

Az elektromos angolnánál az egész testen végighúzódnak

ezek a szervek .

Valamennyi belső szerve közvetlenül a feje mögött helyezkedik el, mivel testének fönmaradó, mintegy háromnegyed részét hatalmas elektromos szerve foglalja el. (Pedig nem tartozik a kis termetű halak közé, akár 2 m hosszúra is megnőhet!)

Az elektromos harcsánál a farkon, a rájánál a test két oldalán helyezkednek el.

A rájánál az elektromos szerv a test két oldalán helyezkednek el. Ezt védekezésre, vagy az áldozat megölésére használja. A zsibbasztó ráják mélyben lakók, gerinctelennel és apró halakkal táplálkoznak. Széles állkapcsukkal, valamint elektromosságukkal, ez a különlegesen lusta rája-fajta

képes olyan mozgékony halakat megfogni, mint a lepényhal, angolna, lazac.

Milyen erős áramot termelnek ezek a halak? Az elektromos angolna áramütései az 500-600 volt feszültséget is elérik. Ehhez még számítsuk hozzá azt, hogy a vízben az áram sokkal jobban terjed, mint a levegő- ben. Ilyen áramütéssel akár egy ökröt is le lehetne „taglózni”! Kisebb állatokat, halakat, békákat egyetlen ütéssel meg tud ölni az elektro- mos angolna. A nagyobb állatokat és az embert hirtelen csapásai elkábítják és a megtámadott az ijedségtől vagy az elektromos sokktól könnyen a vízbe fülhat.

Întocmit de prof. Pataki Melinda

3.2 Vă recomandăm...

Aromaterapia

Aromaterapia este o formă a medicinei complementare care utilizează uleiuri esențiale din plante. Acestea se adaugă în cantități mici la uleiul de masaj sau în apa de baie sau pot fi încălzite pentru a emana miros plăcut în încăpere.

Aromaterapeuții își tratează de obicei pacienții prin masarea pielii cu uleiuri esențiale. Ei cred că uleiurile intră în fluxul sangvin și astfel sunt rapid transportate prin tot corpul

Plantele în medicină

Medicamentele sintetice domină istoria recentă a farmacologiei, care este studiul medicamentelor și al efectelor acestora asupra corpului. Însă acum, asemenea herbariștilor din vremurile vechi, farmacologii apelează din ce în ce mai mult la plante ca surse de medicamente noi. S-a estimat că aproximativ una din fiecare 2000 de specii de plante din pădurile tropicale reprezintă în prezent sursa unui medicament important.

Aromaterapeuții utilizează uleiul concentrat al plantelor, pe care îl consideră „puterea de viață” a plantei, la fel cum sângele poate fi descris ca fiind „puterea de viață” a unui animal. Acest ulei este „uleiul esențial” al plantei. În aromaterapie se folosește o gamă imensă de plante, iar uleiul esențial poate să fie extras din petale, frunze, semințe, fructe, tulpină, scoarță sau rădăcini, în funcție de plantă. Unele plante produc chiar mai multe tipuri de ulei. Un bun exemplu este portocalul. Din frunzele portocalului se extrage *uleiul pettingrain* din florile uleiul *neroli* iar coaja este sursa *uleiului de portocale*.

Cumpărarea și depozitarea uleiurilor esențiale

Când cumpărăm uleiuri esențiale trebuie să verificăm dacă sunt uleiuri pure și nu amestecuri sintetice (care de obicei sunt promovate ca fiind „uleiuri de aromaterapie”). Un bun indicator al uleiurilor esențiale adevărate este prețul – reflectând cât de ușoară sau dificilă este izolarea esențelor în procesul de extracție.

Uleiurile esențiale pure sunt extrem de volatile și se evaporă rapid dacă sunt expuse la aer. Uleiurile de eucalipt și de portocale se evaporă deosebit de rapid. Uleiurile esențiale sunt deteriorate de căldură, lumină și umezelă. Din aceste motive, trebuie să le depozităm întotdeauna într-un loc răcoros și uscat, ferite de lumină. Astfel, uleiurile ar trebui să își păstreze efectul timp de până la doi ani.

Întocmit de prof. Chereji Carmen

3.3 Culmi de culmi

- Culmea mizeriei: *să aibă puricii păduchi*
- Culmea fitnessului: *să reușească să slăbească un ardei gras.*
- Culmea pescuitului: *să pui scrum de țigară în ac și să prinzi pește afumat.*
- Culmea zgârceniei: *să-ți pui ceasul cu 3 ore în urmă, ca să faci economie de timp.*
- Culmea timidității: *să dai înapoi în fața unui ceas care o ia înainte.*
- Culmea culmilor: *mutul să-i spună surdului că orbul se uită la el.*
- Culmea dresajului: *să îmblânzești fiare vechi.*
- Culmea zborului: *să zbori pe cerul gurii.*

Rubrică întocmită de prof. Blaj Florica

IV. În pragul Crăciunului

4.1 Versek

ADY ENDRE:

Kis, karácsonyi ének

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyon dicsérni,
De én még kisfiú vagyok,
Csak most kezdek élni.

Isten-dicséretére
Mégis csak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

(Így dúdolgattam én
Gyermek hittel, bátran
1883
Csúf karácsonyában.)

Întocmit de înv. Zichor Terezia

4.2 A karácsonyfa története

A karácsony ma már mindannyiunknak az év egyik legnagyobb ünnepe, amely hosszú századok óta az egész világ számára ugyanazt jelenti, ugyanazokat a gondolatokat ébreszti az emberekben.

A fenyő már az emberiség őskorában is mágikus jelkép volt. Örökzöld ágai hirdették a téli napforduló ígérését. Először az emberek borókát, fagyöngyöt, fenyőágot akasztottak fel otthonaikban a mestergerendákra.

Már a rómaiak is ajándékoztak egymásnak zöld ágacskákat.

Az ősgermánok a fény tiszteletére mécsesekkel díszítették a fenyőágot.

A legtöbb német területen a karácsonyfának paradicsom volt a neve, hozzátartozott a középkori paradicsomjátékok kellékeihez. Az angyalhaj, a fémgöngy, papírlánc, a bibliai kígyót idézi a bűnbeesés idejéből. A fa alá tett ajándékokat-ételeket a család eltávozott tagjainak szánták.

Az első karácsonyfáról Sebastian Brant német író emlékezik meg, Strasbourgban a 15.sz. végén.

A Habsburg uralkodók Bécsben 1824 táján fenyőfa alatt ünnepelték a szentestét, egymásnak ajándékot adva. Hazánkban Bécsből a magyar arisztokrácia példája nyomán terjedt el.

Az első karácsonyfát valószínűleg Brunsvick Teréz állította Aszódon.

Az emberi életben az ünnepi alkalmaknak, szertartásoknak nagy a jelentősége.

Az év legnagyobb ünnepe, melynek leggazdagabb tartalma van, az a karácsony. Igazi humanista tartalommal a keresztény vallás töltötte meg, a kis Jézus születésnapjának nyilvánította, mely a béke, szeretet erkölcsi parancsát jelenti mindnyájunk számára

Întocmit de înv. Zichor Terezia

V. Glume, bancuri, „perle” ale elevilor

5.1 Viccek

Pistike kenyeret majszol, amikor véletlenül elejti azt. Mikor felveszi, és már éppen harapna bele, az anyja rászól:

- Ugyan Pistike, ne egyél belőle! Teli van bacilusokkal!
- Pistike elkezd nézegetni a kenyeret, majd megszólal:
- Persze, a Jézuska, a Téalapó meg a bacilusok! Mindig beszéltek róluk, de még egyiket se láttam!

A postára érkezik egy levél, melyet a Mikulásnak címeztek. Mivel a postások nem tudják, mi legyen vele, úgy döntenek, hogy felbontják. Egy kétségbeesett gyermek kívánságát olvassák:

"Drága Mikulás! A családnk nagyon szegény, így nem tudok mit adni a szüleimnek karácsonyra. Légy szíves, küldj 10 000 Ft-ot!"

A postások nagyon megsajnálják, és összedobják neki a pénzt. De mivel nekik sincs sok, így csak 5 000 Ft jött össze, amit el is küldenek. Az ünnepek után lázasan bontják fel a Mikulásnak szánt köszönőlevelet: "Nagyon köszönöm, hogy segítettél, de képzeld, azok a szemét postások a felét lenyúlták!"

Papa, papa! Mikor jön a Mikulás?

- Mindjárt, kisfiam, csak előbb leütöm azt a csúnya bácsit, aki az előbb mászott ki a kandallóból.

A skót kisfiú megkérdezi az apjától:

- Apa, mi lesz karácsonykor a fa alatt?
- Parketta, kisfiam.

- Hallom, letartóztatták a férjedet.
- Igen. Az idén túl korán kezdte meg a karácsonyi bevásárlást.
- Hogyan? Hiszen már majdnem Karácsony van!
- Úgy értem, mielőtt még az üzlet kinyitott volna...

Întocmit de înv. Zichor Terezia

5.2 Să râdem...

1.S-au întâlînit la o bere un indian, un arab și un evreu și s-au apucat să povestească cum l-a ajutat pe fiecare Dumnezeuul lui.

- Indianul spune că în timpul unei inundații cumplite s-a rugat lui Buddha și dintr-odată, pe o rază de 20 de metri, în jurul lui s-a făcut senin.

- Arabul povestește cum în deșert, când era mort de sete, i s-a rugat lui Allah și dintr-odată, pe o rază de 20 de metri, în jurul lui a început să plouă.

- Vine și evreul care povestește că în ziua de Sabat, când ieșea din sinagogă, a văzut un portofel plin cu bani și s-a rugat lui Dumnezeu să-l ajute să nu păcătuiască tocmai de Sabat și, pe o rază de 20 de metri în jurul, s-a făcut miercuri.

2. Învățătoarea îi spune lui Bulă să facă, ca temă, niște propoziții. Merge Bulă acasă și îi spune mamei sale, care făcea prăjituri:

- Mamă, spune-mi o propoziție.

- Taci, că îți dau cu sucitorul în cap!

Merge la tatăl său care se uită la meci:

- Tată, spune-mi o propoziție.

- Uraaaa!

Merge la fratele său care construia o mașină:

- Spune-mi o propoziție, frate.

- Piulițe, șurubele...

Merge la sora sa, care învăța la istorie:

- Soră, spune-mi o propoziție.

- Ștefan cel Mare...

Merge la două fete, care săreau coarda:

- Fetelor, îmi spuneți o propoziție?

- Sari tu prima!

Merge a doua zi la școală, unde învățătoarea în întreabă pe Bulă:

- Bulă poți să-mi spui o propoziție?

- Taci, că îți dau cu sucitorul în cap!

- Bulă, chem directorul!

- Uraaaa!

- Mă Bulă, tu ce ai în cap?

- Piulițe, șurubele...

- Mă, tu știi cine sunt eu?

- Ștefan cel Mare...

- Mă Bulă, te arunc pe geam!

- Sari tu prima!

Întocmit de înv. Lupisca Georgeta

5.3 PERLE DE LA TEZA CU SUBIECT UNIC SEMESTRUL I, 2007

1. Poetul încearcă să se apropie sufletește de pasăre care de fapt poate să fie o damă de care lui îi place și ea nu-l bagă în seamă, dar poate că Tudor Arghezi are grijă de pasăre și atunci teoria mea e greșită.
2. În acest tablou pictat cu atenție se vede cum personajele parcă erau vii și care încercau să se deie pe derdeluș.
3. Tot cerul negru era că câte un fulg care cădea peste om.
4. Tot acest tablou parcă o reprezentat o aminti a lui Vrad Mărgineanu.
5. ...un om de zăpadă cu ochi de cărbune, un nas dintr-un morcov luat din frigiderul mamei.
6. ...acea pasăre care tocmai la cais și repede cum nu avea stare se muta din dud, dar nu scăpase de întrebări.
7. L-am întrebat pe paznic de acolo dacă nu știe câte zile i-a trebuit maestrului să termine pictura, iar el mi-a zis că i-a trebuit doisprezece de zile.
8. Virgula desparte subiectul de la propoziția subiectivă.
9. În cuvântul să-și cratima este folosită în fragment pentru că personajul face o acțiune, adică să-și cumpere.
10. Motivarea cratimei să-și: dacă a trebuit să facă rost de el, atunci a fost nevoie de el.
11. În cuvântul să-și cratima este folosită pentru ca să cumperi cel care trebuie.
12. Pe mama lui Nică o chema Smaralda lui Creangă.
13. Eu cu el ne comunicăm prin telefon sau prin scrisoară. Povestește dacă are bai.
14. Că cartea este bună la ceva.

Întocmit de prof. Blaj Florica

VI. Pentru fanii Limbii engleze

Riddles about fruit
 Little old uncle, dressed in brown.
 Take off his coat...

How the tears run down?

What is it?

(an onion)

What house has many people inside,

But neither windows nor doors?

(a cucumber)

prof. Doroftei Odeta

Riddles about fruit

There is a little green house;

And in the little green house

There is a little brown house;

And in the little brown house

There is a little yellow house;

And in the little yellow house

There is a little white house;

And in the little white house

There is a white little heart.

(a nut)

A hundred shirts

And all without buttons.

What is it?

(a cabbage)

prof. Doroftei Odeta

Jokes

I was born in California.

Which part?

All of me.

Father: What did you do today to help your mother?

Son: I dried the dishes.

Daughter: And I helped pick up the pieces

The teacher to a student: Conjugate the verb „to walk” in present simple

The student: I walk. You walk...

The teacher interrupts him: Quicker please!

The student: I run. You run...

prof. Doroftei Odeta

Poem

by Mary O'Neill

Black is the night

When there isn't a star
And you can't tell by looking
Where you are.
Black is a panther
Black is a cat
Black is a raven,
A high silk hat.
The sound of the black is „Boom! Boom! Boom!”
Echoing in an empty room.
Black is a feeling
Hard to explain
Like suffering but
Without a pain
Black is beauty
In its deepest form

Thanksgiving

by Ivy O.Eastwick

Thank you
for all my hands can hold
apples red, and melons gold,
yellow corn, both ripe and sweet,
peas and beans
so good to eat!

Thank you
for all my eyes can see
lovely sunlight, field and tree,
white cloud-boats in sea-deep sky,
soaring bird
and butterfly

Thank you
for all my ears can hear
bird's song echoing far and near,
songs of little stream, big sea,
cricket, bullfrog,
duck and bee!

British Weather

In summer, the days are quite warm, though sometimes they're cool. It rains a lot, but the sun often shines, too. There is sometimes fog which is characteristic to the British weather. The temperature is not above 30°C.

In winter, it may snow, but it may rain, too. There may be blizzards, especially in the north of Great Britain. Sometimes, mild winters are followed by spring showers or spring drizzles or gales. In winter, the average temperature is 5°C in the south.

In autumn, it's cool or even cold. It rains a lot. The winds often blow hard.

As you never know what the weather is like, when you come to Britain, bring warm clothing and rainwear whatever the season is!

Întocmit de prof. Doroftei Odeta

Charles Dickens and the Christmas

Dickens, the most popular novelist of the 19th century was born in 1812 in Portsea. In 1827 he leaves school and becomes a clerk. 1828-1829 he learns shorthand and works as a reporter. In 1836 he publishes his first book ;Sketches by Boz. His major novels and essays follow ;The Pickwick Papers, Oliver Twist ,Dombey and Son, Nicholas Nickleby, David Copperfield, Bleak House, Great Expectations and A Christmas Carol.

A Christmas Carol in prose is what Dickens described as his 'little Christmas book' was first published on December 19 ,1843. The story was instantly successful. It deals with two of Dickens' recurrent themes; social injustice and poverty.

The main character Ebenezer Scrooge undergoes an experience of redemption over the course of one evening. He holds anything other than money in contempt, including friendship, love and the Christmas season. In the end, Scrooge changes his life and becomes a generous kind-hearted person.

A Christmas Carol is the best loved and most read of all his novels. It has been adapted to theatre, opera, film, radio and television countless times. Charles Dickens has probably had more influence on the way that we celebrate Christmas today than any single individual in human history. In A Christmas Carol Dickens describes the holiday as a good time, a kind, forgiving, charitable, pleasant time.

Dickens' name had become so synonymous with Christmas that on hearing of his death in 1870 a little girl in London asked; 'Mr. Dickens dead ? Then will Father Christmas die too ?' One of his favourite themes was Christmas. In Pickwick Papers Chapter 28 Dickens wrote; 'Happy, happy Christmas, that can win us back the delusions of our childish days; that can recall to the old the pleasures of his youth, that can transport the sailor and the traveller, thousands of miles away, back to his own fireside and his quiet home'.

Întocmit de prof. Heinrich Ildiko

VII. Zicători, proverbe

7.1 Zicători și proverbe

1. Unde dai și unde crapă.
2. Vorba de rău se duce ca glonțul
Vorba bună de abia s-aude
3. Ziua bună nu ține mult.
4. Ziua bună seara se laudă.
5. Ziua caută-ți de lucru și noaptea dormi.
6. Din inimă grăiește gura.
7. Vai de casa cu mulți stăpâni.
8. Faptele grăiesc mai apăsător decât vorbele.
9. Sfatul după faptă, îi căpeneag după ploaie.
10. Bătrânețea nu vine singură, vine cu nevoi.
11. Răspunsul blând înlătură mânia.
12. Învățătura dată rău se sparge-n capul tău.
13. Nu da binelui cu piciorul că apoi îi duci dorul.
14. Mai bine un măgar care să te ducă,
Decât un cal care te-aruncă.
15. Albina ține în gură mierea dulce
Si în dos acul veninos.
16. Inceputul fie cum a fi, la sfârșit să fie bine.
17. Ascultă-le toate, dar nu le crede toate.
18. Carul care scârțâie ține mult.
19. Se obișnuiește omul cu răul.
20. Binele ce-l faci la orișicine
Ti-l întoarce vremea care vine.
21. Dragostea acoperă multe păcate.
22. Copilul alintat îi om stricat.
23. După nori îi senin, după dragoste suspin.
24. Cugetul bun îi cea mai moale pernă.
25. Lacomul și când e sătul tot e flămând.
26. Cine nu primește sfat, nici nu e de ajutat.
27. Pe toți să-i ascuți, dar din mintea ta să nu ieși.
28. Nu scumpul stăpânește banii, banii-l stăpânesc pe el.
29. Cine dă nu uită, uită cel care ia.

30. Cu șchiopii în loc să șezi, te înveți să șchiopătezi.
31. Frâiele de aur nu fac calul cel mai bun.
32. Câinele bătrân nu latră degeaba.
33. Ușa deschisă primește pe oricine.
34. Haida, necazule, dar haida singur!
35. Când te înșeală o dată e de vină el
Când te înșeală a doua oară, ești de vină tu.
36. Fecior lângă fată, ca paie lângă foc.
37. Prieteni noi să-ti faci, dar nu-i uita pe ăia vechi.
38. Dumnezeu face casa, dracul aduce oaspeți.
39. Ascultă cu urechile, vezi cu ochi, taci cu gura.
40. Dragostea-i oarbă, căsătoria îi află leac.
41. Dragostea veche îți șoptește la ureche.
42. Prostul face ce vede și ce aude crede.
43. Fiecare nebun poate câștiga bani, dar nu-i poate păstra.
44. Cine-și biruie mânia, biruie pe toată lumea.
45. Când mi-e bine toți cu mine
Când mi-e rău rămân doar eu.
46. Ajută-i pe părinți căci și ei te ajută.
47. Cine vorbește seamănă, cine ascultă culege.
48. Cum mă scol mi-i foame, mănânc și mi-i somn.
49. Cu răbdare trece orice necaz.
50. Dacă ai suit munca în pat, doarme și câștigul.

Întocmit de prof. Pap Mirela

7.2 Povestea lui Struguraș Ion Voinic

Struguraș Ion Voinic a fost chemat, de un împărat să-i scoată fata de la un zmeu

A fost un zmeu care a avut o fântână de apă. Atunci în vremuri zmeul a avut o fântână de apă și n-a dat apă să bea nimănui, numai dacă dădeau un cap de om, o femeie. Împăratul Verde a fost primul care i-a dat una, iar acum era rândul împăratului Roșu. Apoi împăratul a zis că cel care îi va scoate fata de la zmeu îi va da fata și împărăția jumătate. Și-atunci Struguraș Ion Voinic a spus că o va salva el, s-a dus deoarece el o cunoștea dinainte pe fata împăratului înainte s-o dea zmeului. Când a ajuns Struguraș Ion la fântână a venit și fata după apă. Atunci acesta a întrebat-o:

VIII. Recreații matematice

8.1 Jocul cifrelor (4)

a). Probleme propuse:

- 1). $\overline{a} = ?$ dacă $\overline{a} + \overline{3a} = \overline{a(3+a)}$
- 2). $\overline{a} = ?$ dacă $\overline{3a} + \overline{a} = \overline{(3+a)^2}$
- 3). $\overline{ab} = ?$ dacă $\overline{ab} - \overline{ba} = 3a$
- 4). $\overline{ab} = ?$ dacă $\overline{a} + \overline{(a+b)^2} = \overline{b^3}$
- 5). $\overline{abc} = ?$ dacă $\overline{ab} + \overline{ba} = \overline{cc}$
- 6). $\overline{n} = ?$ dacă $2 - 2^6 + 4 + 6 + \dots + 2n = 2006$
- 7). $\overline{x}, \overline{y} = ?$ dacă $\overline{x^2} + \overline{3^y} = 2007$

b). Indicații și soluții pentru setul (3)

- 1). (p.902): $\overline{a^2} - \overline{2a} = \overline{a^2} \Leftrightarrow (a-3)(a-6) = 0 \Rightarrow a = 3 ; 6$
- 2). (p.672): $\overline{aa^2} = \overline{a(a+1)a} \Leftrightarrow 121a^2 - 11a - 10 = 0 \Rightarrow a = 1$
- 3). (p.655) : $\overline{ab} + 3(a+b) = \overline{ba} \Leftrightarrow 2a = b \Rightarrow \overline{ab} = 12 ; 24 ; 36 ; 48$
- 4). (p.443): $\overline{aaa} - \overline{bb} = \overline{abb} \Leftrightarrow a = 2b \Rightarrow \overline{ab} = 21 ; 42 ; 63 ; 84$
- 5). (p.613): $\overline{ab} = b(c+1) \Leftrightarrow 10a = b \cdot c \Rightarrow \overline{abc} = 125 ; 152 ; 245, \dots,$
- 6). (p.561): $\overline{a^2} - \overline{b^2} = \overline{ac} - \overline{bc} \Leftrightarrow a + b = 10 \Rightarrow \overline{abc} = 640 ; 641, \dots,$
- 7). (p.754): $\overline{abc} + \overline{abc} \cdot \overline{ad} + \overline{ad} = 2003 \Leftrightarrow (1 + \overline{ad})(\overline{abc} + 1) = 12 \cdot 167 \Rightarrow \overline{abcd} = 1661$

Propuse de prof. Csáki Francisc

8.2 TERAPIA DE JOC ---- MAXIM

Căutați cuvintele din listă în diagrama de mai jos și încercuiți-le (cuvintele pot fi înscrise în toată direcțiile, pe orizontal, pe vertical și pe diagonală, de la stânga spre dreapta sau de la dreapta la stânga). După epuizarea cuvintelor din list, rămân în diagramă unele litere nefolosite, care, citite în

continuare, de la stânga la dreapta, începând cu rândul de sus, vă vor dezvălui numele unui mare matematician român.

ADUNARE	ECUAȚIE	MEDIANĂ	RAPORT
ALGEBRĂ	EGAL	MEDIATOARE	RĂDĂCINĂ
ARIE	FORMULĂ	MULȚIME	REUNIUNE
BINOM	FRAȚIE	NUMĂR	SCĂDERE
BISECTOARE	GEOMETRIE	PARABOLĂ	SECANTĂ
CATETĂ	INDICE	PATRULATER	SEGMENT DE
COTANGENTĂ	IPO TENUZĂ	PIRAMIDĂ	DREAPTĂ
DEÎNMULȚIT	ÎMPĂRȚIRE	PLAN	SUMĂ
DIAMETRU	LEMĂ	PRODUS	TRAPEZ
DIVIZIBILITATE	LOGARITM	PUNCT	UNGHII

B D T A T P A E R D E D T N E M G E S G
D I V I Z I B I L I T A T E O Z R C E A
R A S C T N M R E U N I U N E A A O N I
E M L E O L A P S U D O R P O D M I E F
T E E U C T U N A S U M A T E E C M R P
A T C I M T A M A R C R A R T A I A I M
L R I M T R O N N I T I E R D T C R T A
U U D O E A O A G I D I I A L T A I C R
R N N N I P U F R E E E R U I M R H N B
T A I I R O E C M E N D M E I A L G U E
A L O B A R A P E S G T C D G U E N P G
P P I P O T E N U Z A A A O R A M U N L
C A T E T A D U N A R E L S E C A N T A

MATEMATIKA

**Kati 15-ével idősebb Panninál;
mindkettőjük éveinek száma 29.**

Hány évesek?

2. Hány kócsagnak elegendő 833 béka 17 napra,
ha 18 kócsag 13 nap alatt
1368 békát fogyaszt el?

3.

Sportpálya

hosszúság=3 szélesség

szélesség

K=4800m

T=?

4. Egy repülőtérrel egyszerre indul két gép
egy 1600 km távolságban lévő város felé.
Az egyik gép sebessége 80 km/h-val
nagyobb mint a másiké, és így egy órával
Hamarabb ér célhoz.
Állapítsd meg a gépek sebességét.

Întocmit de prof. Balog Emese

IX. Folclorul românesc

Obiectivul principal al articolelor despre folclorul românesc din această revistă este acela de a aduce la cunoștința cititorilor tezaurele, tradițiile orale – narative, poetice (cântece epice și lirice, rituale, legende, basme etc) – care se constituie în creații cu trăsături specifice moștenirii tradiționale.

Acest obiectiv este cu atât mai important astăzi când fenomenele globalizării culturale sunt din ce în ce mai intense. Astfel apare datoria de a conserva și păstra tezaurul națiunii noastre. Odată integrați în Uniunea Europeană va trebui să contribuim la menținerea identității și individualității noastre ca națiune.

Descântecul

Definiție.

Descântecul este niște poeme cu funcție ritualică puternică ce constituie principalul purtător de eficiență magică, fiind întemeiat pe conceptul puterii magice a cuvântului.

Originea.

În plan european originile și trăsăturile lui universale sunt legate de vechile culturi din Egipt și Mesopotamia. Ele sunt transmise oral, prin inițiere și deprinderi orientate.

Actanți.

Descântă de obicei numai femeile (bătrânele) sau mai multe femei, în zilele de post sau de „sec” (luni, miercuri, vineri).

Desfășurare.

Descântatul se desfășoară ca un spectacol ce implică o rețea de roluri, un sistem de gesturi, atitudini, mimică, în relație cu un instrument sau cu o mare diversitate de incantații poetice-magice.

Locul de desfășurare a practicii descântatului e un spațiu închis și organizat cu care participantul și persoana bolnavă întrețin o relație de sacralitate.

Spațiul ideal al performării este casa, cimitirul.

Descântec de poruncă

Se face pentru a îndupleca duhurile necurate care i-au trimis omului boala în trup, să se îndepărteze de la el și să-l lase în pace. În general, aceste duhuri, nu sunt rugate, cu poftite politicos să plece din corpul bolnavului.

Exemplu.

1. Într-un descântec de „*bubă-rea*”

„Tu bubă rea

Fii bună ca pâinea

Și îndulcește-te ca mierea

Tu bubă rea

Să ieși de pe mâna mea

2. Într-un descântec de „*muma-pădurii*”

„Tu muma-pădurii

Tu să fugi

Tu să te duci

Îndărăt de unde ai venit

Și pe (cutare să-l părăsești).

Toate aceste descântece sunt însoțite de gesturi cu caracter magic: „Se descântă cu cuțit de gătit, acesta are o mare putere de vindecare. Face cruce cu cuțitul pe om. Se spune de trei ori.” Se remarcă prezența simbolică a crucii și a cifrei magice trei, deoarece chiar rostirea repetată a textului magic asigură succesul, eficiența descântecului. Numărul trei exprimă o ordine perfectă, o totalitate organizată.

Se mai descântă cu nouă pietre, se stropește cu apă. Pietrele se pun pe capul bolnavului, apoi se împrăștie în timpul descântatului în cele patru zări. Numărul nouă e ultimul din seria cifrelor, marchează un sfârșit (al bolii) și o refacere, reechilibrare a bolnavului.

După aceasta primă parte a descântatului, duhurile necurate de obicei nu părăsesc trupul bolnavului, astfel că se recurge la amenințări de pedepse și chinuri groaznice. Apoi se trece la ocări și la blesteme.

Exemplu.

1. **Într-un descântec de „izdat”:**

„Fugi izdate

Necurate

Că am o sabie ruginoasă

Prin venin de șarpe trasă

Când te-ncinge

Te cuprinde

Inima-n tine-o strânge
Și eu cu cuțit cununat te-oi tăia
Nouă bucățele te-oi făcea

Șarpele este un simbol al întregului, el aparține atât cerescului, cât și terestrului subteran. Sabia dată cu venin poate „încinge” pentru că veninul (de șarpe) are proprietatea focului.

2. Într-un descântec „de bube”:

„Tu bubă clocită
Buba bubelor
Sora ciumelor
Nu cuțita
Nu săgeta
Nu coace
Nu răscoace
Nu face carnea rea
Că eu te-oi găsi
Te-oi dudu
Cu cuțitu’ te-oi tăia
Rădăcinile ți le-oi seca,
Din vârf te-oi apleca
Cuiu ți l-oi fărâma

Demonul i se poruncește să plece cu apostrofările „ieși!, piei!”, înșirându-se adesea toate componentele corpului, pentru ca nu cumva, nepomenindu-se o parte, duhul să se adăpostească acolo.

Exemplu:
Într-un descântec „de aruncătură”
„Să ieșiți
Să pieriți
Din cap, de sub cap
Din păr de sub păr
Din creieri, de sub ochi

.....

din picioare, din gură vorbitoare
din toate câte le are”.

Stilul imperativ e o enumerare de indicații, porunci și amenințări, însoțite în unele secvențe de comparații:

„ieșiți și pieriți

ca roua de soare

ca stupu-n cărare”.

Duhului izgonit i se poruncește să se ducă-n anumite locuri. I se indică numeroase refugii ca: în locuri întunecoase, în locuri pustiite, codrii întunecoși, în fundul pădurilor, în pădurea cea uscată, în vârful munților, în câmpuri pustii (unde nu există nici floră, nici faună, nici cuvântul lui Dumnezeu).

Spațiul natural e menit să preia răul maladiv. Apa apare ca variantă dominantă, pentru calitatea sa de mediu de dizolvare a formelor, prin atributul impurității („apa cea tulbure” / „mările negre”), sau prin adâncime care este o capacitate de absorbție.

„și pe apă v-arancai

și în pietre vă-ncuiai”.

Unele descântece substituie apa prin variantele „pământ” sau „foc”

„Tu să te tragi

Să te duci în pământ”.

Descântece de deochi:

1. „ Ceas bun, ceas rău

Ceasul lui Dumnezeu

Mă luai pe cale, pe cărare

Când am fost la miez de cale

Mă-ntâlnii cu nouă moroi, cu nouă strigoi

- Unde mergeți voi

nouă moroi, nouă strigoi

- Noi mergem la (numele)

Să-l străpungem și să-l mâncăm

Și de moarte să-l lăsăm

- De acolo eu v-oi întoarce

Cu cuvântul meu și-al lui Dumnezeu

Mergeți în mare
Că este-un pește gras, sângeros
Sângele i-l beți, carnea i-o mâncați
Și pe (numele) mi-l lăsați
De azi înainte nimic nu i-o fost
Nimic să nu-i fie
Fugi deochi fierbinte
Că te-ajunge abur părinte.”

2. „Fugi deochi, dintre ochi
Că te-ajunge-o vacă neagră
Cu coarnele să te-mpungă
Să te-arunce peste mare
În pustiu, în depărtare
Acolo să pieri
Ca ziua de ieri
Ca roua de floare
Ca spuma de soare
Ochii cei vătămători
De deochi fermecători
Înveliți să fie
Cu perdele albe
Să nu se mai uite
La obrazurile albe.”

3. „Luatu-s-a (numele)
Pe cale, pe cărare
Tot strigând și plângând
Nimeni în lume nu-i vede
Nimeni în lume nu-l aude
Numai Maica Sfânta Precistă
Din poarta cerului
Din raza soarelui
Maica Sfântă Precistă zice:

- Ce plângi, ce te amărăști
Ce te necăjești
- O, mare Maică Precistă
Bine-ai făcut că m-ai întrebat
Cum să nu plâng,
Să nu mă amărăsc
Să nu mă necăjesc
După mine s-a luat
Deochiori cu deochioare
Moroi cu moroaie,
Strigoii cu strigoaie
Cu cuțite-nsângerate
Cu topoare-ncolțurate
Cuțitu-n inimă băga-mi-l-or
Sângele bea-mi-l-or
Zi de moarte pune-mi-or
Maica Sfântă Precistă zice:
- Ho, ho, ho, eu vă opresc
Co norocul meu
Și-al lui Dumnezeu
Mergeți la Dunărea mare
Acolo-i peștele mare
Cuțitu-n inimă băgați-i-l
Sângele beți-i
Carnea mâncați-i
Zi de moarte puneți-i
Și să rămână mândru și frumos
Cum l-a lăsat Domnul Cristos.”

Descântec „de plâns rău”

„Mama munților
Mama pădurilor
Eu te strig, tu să-mi răspunzi
Eu îți dau, tu să-mi dai

Eu îți dau plânsul copilului meu
Tu să-mi dai odihna ta
Să doarmă ca lemnul,
Să tacă ca ulmul,
Cum dorm păsările la tine
Așa să doarmă copilul la mine.”

Descântec „de sperietură”

„O sperietură, două sperieturi,
Trei sperieturi, patru sperieturi,
Cinci sperieturi, șase sperieturi,
șapte sperieturi, opt sperieturi,
Nouă sperieturi,
Tu sperietoare mare
Tu fugi mai tare
Pe (numele) l-a aflat
Sperietura cea mare
Prin trântitul urșilor
Prin lătratul câinilor
Prin mieunatul mâțelor
Eu bine culege-l-oi
Din creștetul capului
Din fața obrazului
Din gene, din sprâncene
Să rămână (numele)
Curat și luminat
Să doarmă, să se odihnească
Până mâine să nu se trezească.”

Descântec „de celtin (durere de măsele)”

„S-au luat nouă fetițe
Cu nouă mătușițe
Cu nouă ștergurițe

Cu nouă cuțițașe
Pe cale, pe cărare
Nimeni nu le vede
Nimeni nu le-aude
Numai Maica Sfântă Precistă
Din poarta cerului
Din raza soarelui
Ea coborî și-nainte le ieși
Și-apuca de le-ntrebă
- Unde mergeți voi nouă fetițe
Cu nouă mătuřițe
Cu nouă cuțițașe
- O Maica Sfântă
Mereu la (numele)
Că s-a aruncat celtin
Cu mătrici, cu orbaț
Cu deochi
Prin ruptura nasului,
Prin curbura ochilor,
Prin vâlceaua dinților
Voi bine alegeți-l
Bine culegeți-l
Cu cuțițele tăiați-l
Cu măturile măturați-l
Cu ștergurile ștergeți-l
Duceți-l la marea mare
Acolo să piară
Să răspiară
Ca spuma de pe mare
Ca roua de pe floare
Ca scuipatul sub picioare.

MOARTEA RITUALICA IN „MIORITA”

Puternic, rezistentă și atât de reprezentativă, nu numai datorită nenumăratelor variante, Miorița a devenit ceea ce probabil creatorul anonim urmărea un ansamblu de ritualuri, de simboluri și exprimări artistice.

Cercetătorul român Constantin Brăiloiu încerca să demonstreze că în Miorița este pur și simplu respectarea ceremonialului funerar al nunții mortului, pentru a evita ca defunctul să se întoarcă printre cei vii, sub formă de strigoi. Au existat unii cercetători care erau de părere că trăsătura specifică a poporului român este resemnarea în fața morții, ceea ce este o mare greșeală. „Dacă ciobanul ar încrucișa brațele și ar accepta moartea violentă în floarea vârstei ca fiind neînduplecată, decurgând ca ceva natural din orânduirea lumii, numai atunci s-ar putea vorbi despre o atitudine resemnată a ciobanului. Dar că știe că va trebui să moară cândva, după rânduiala întregii vieți, nu este resemnare, ci o senină și înțeleaptă înțelegere a lumii”.

Mircea Eliade identifică în acceptarea morții o formă a sacrificiului, ca fiind o modalitate de integrare în cosmicitate.

Mitologia pastorală aduce în vedere componente ca aerul, muntele și bradul, fundamentale într-un spațiu considerat sacru; cerul este sediul atât al puterilor benefice, cât și al celor malefice, perceput ca fiind mai aproape de pământ și de oameni decât în concepția oamenilor de la câmpie, de exemplu. Muntele este spațiu de refugiu, binecuvântat pentru băștinași, în opoziție cu popoarele migratoare, cu cotropitorii, care îl văd ostil și blestemat. Muntele este o sursă nutrițională atât din punct de vedere material, cât și spiritual. El e un „spațiu închis, mărginit în cele patru părți prin limite de suprafață inegală: vârful și valea, coastele laterale cu care se leagă de munții vecini”. El dă naștere poveștilor pastorale în care bradul joacă un rol important devenind un axis mundi, însăși scara la cer a omului.

Cert este că, deși Miorița prezintă un decor excepțional acesta nu e privit ca un element izolat pentru că și românul a renunțat la ceva, a îndepărtat de la sine un lucru drag, cu scopul de a primi ceva în schimb. Renunțarea aduce cu sine nu o pierdere, ci un câștig. Ciobanul este dispus să renunțe fizic, dar nu și spiritual, dovadă testamentul prin care cere tocmai contrariul, de a rămâne, la ceea ce îl înconjoară: spații, lucruri și animale dragi.

OBICEIURILE

Momentele importante din existența umana sunt puse sub semnul unor practici, rituri și ceremoniale care în mentalitatea tradițională ajută la „trecerea” și „petrecerea” lor.

Obiceiurile sunt o componentă a modului de viață al oamenilor, însă de-a lungul timpului s-au produs schimbări, dar care se mențin și în zilele noastre, păstrându-și funcțiile esențiale. Momentele importante din viața omului, ca nașterea, căsătoria, moartea, dar și zilele de trecere de la un anotimp la altul, care presupun munci specifice, au determinat apariția unor ceremonii și ritualuri de o frumusețe și originalitate deosebită. De-a lungul timpului obiceiurile au pierdut din caracterul magic și ritual, evoluând înspre artistic.

OBICEIURI STRAVECHI NASTEREA COPILULUI

Obiceiurile care marchează principalele momente din viața omului încep prin cele legate de naștere, înțelegând prin aceasta „trecerea din lumea necunoscută în lumea albă, cunoscută”.

Demult, nașterea copilului era asistată de către moașa satului, căreia îi revenea obligația de a tăia buricul copilului. Buricul era înfășurat într-o bucată de pânză; alături de acesta se puneau bani, tămâie, sare, adolean și se lega de brăcinarul cu care se înfășura copilul până la vârsta de un an. Acest săculeț i se da copilului spre dezlegare când împlinea vârsta de 6-7 ani, pentru a-și dezlega mintea și a deveni un copil foarte isteț. Procedeu este însoțit de un cântec: „Dezleagă-mi, mamă, soarta, așa cum ai legat-o”, iar mama îi răspunde: „nu ți-am legat-o eu, așa ai fost sortit, bine-ar fi să te ocolească prin câmpuri și păduri”.

Înainte de a merge la botez, moașa vine și îmbăiază copilul în covată unde în apa caldă se puneau flori de câmp, busuioc, odolean, apă sfințită, miere, sare, bani și se spunea așa: „Cât de plăcute sunt florile, așa de plăcut să fie acest copil între copiii, între oameni când va crește, să fie credincios, ascultător și pur ca apa sfințită, să fie bogat iar acest odolean să-l ferească de deochi și de Fata Pădurii”. I se leagă de mâna stângă un fir de lângă roșie, să fie ferit de deochi și să-i fie cald și bine în viață, așa cum lâna aceasta ține cald.

Se crede în popor că unii oameni au ochi răi și puterea de a deochea. În asemenea cazuri din nou este datorია moașei de a interveni pentru a scăpa de copilul de deochi astfel: se pune apă neînceptă într-un pahar lângă sobă se face de trei ori cruce cu cuțitul peste pahar. Apoi, se iau două tăciuni din sobă și se aruncă unul câte unul în pahar zicând: nu unu, nu doi, nu trei, nu patru, ... nu nouă. Cu zeama rezultată în pahar, se spală fața copilului, i se dă să bea de trei ori, după care conținutul

paharului se aruncă peste acoperișul casei zicând: „Du-te de la copilul meu, peste locuri neumblate de picior de om” (de trei ori), și se fac trei cruci peste fața deocheatului și e gata vindecat.

Dacă vezi copilul și „nu-l scuipi”, se crede că-i iei somnul cu tine și se crede că e tot de datoria moașei să vină să-i întoarcă somnul. Moașa pune în fereastra acoperită o lingură întoarsă zicând:

„Cei ce ați luat somnul copilului, mergeți în locuri neumblate, pe copilul meu lăsați-l în pace,

Mergeți de arați, pe copilul meu lăsați.

Mergeți de semănați, pe copilul meu lăsați.

Mergeți de culegeți, pe copilul meu lăsați.

Mergeți de legați, pe copilul meu lăsați.

Mergeți de puneți, pe copilul meu lăsați.

Mergeți de spălați, pe copilul meu lăsați.

Mergeți și uscați, pe copilul meu lăsați.

Mergeți și croiți, pe copilul meu lăsați.

Mergeți și coaseți, pe copilul meu lăsați.”

Și după ce le-a dat de lucru, adică să realizeze întregul proces de confecționare a unei cămăși, moașa continuă:

„ Mergeți pe muntele înalt, luați și cerneți nisip, pe copilul meu lăsați”.

Dacă se întâmplă ca somnul să-i fie luat de un animal sălbatic care a observat lumina din casă, se iau nouă surcele și cu fiecare surcea se face cruce peste capul copilului, după care se gândește la nouă case din sat unde locuiesc oameni tineri, pentru a-i ține treji pe ei toată noaptea. Nu e voie să lași copilul singur în casă. Dacă totuși ești nevoit să o faci, pui mătura lângă el să-l păzească. Dacă mama uită să lase mătura lângă copil, se crede că vine Fata Pădurii și-l fură. Povestesc bătrânele dintr-un sat din nordul țării că o mamă a lăsat copilul mic nesupravegheat și a venit Fata Pădurii și a schimbat copilul. Copilul plângea neconținut iar moașa epuiza toate metodele de liniștire și nu izbutea să potolească copilul. Dar cum moașele se cunosc între ele, s-a dus la una dintre ele, iar aceasta a învățat-o așa: „du-te pune foc în cuptor și încinge-l tare, și când cuptorul va fi foarte încins spune așa de trei ori: Fata Pădurii, ia-ți copilul tău, dă-mi-l pe-al meu, că ți-l pun în cuptor și ți-l prăjesc”.

Și se spune că a venit Fata Pădurii aducând copilul mamei și ducându-l pe al ei”.

După ce creșteau mamele considerau că prunțuții lor trebuie să știe de frică, atunci când fac prostioare, astfel că-i înfrica și-i amenința: „Te duce bu-hu-hu ori bau- bau, dacă nu ești cuminte”. Ori „te dau la te-te să te muște ori te papă lupul dacă ești rău și nu m-ascuți”. În general mamele puneau copiilor interdicții de a nu se apropia de foc, li se spunea că acesta face buba. Ca să nu plece singuri prin pădure, ori pe câmp, erau înfricați că-i fură „Muma Pădurii”.

Când își schimbau dinții, copiii erau învățați să-i arunce sus pe casă și să rostească: „Na cioară, un dinte de fier și adu-mi altul de oțel”. Grijiile pentru copii mici scădeau în intensitate pe măsură ce aceștia creșteau, când se porneau prin casă, apoi prin curți și pe ulițele satului. Pentru ei copilăria era primăvara vieții, senină, lipsită de griji, cu sfaturi și jocuri, apropiindu-se învățăturile și îndeletnicirile specifice, care-i pregăteau pentru intrarea în cel de-al doilea ciclu al vieții: tinerețea

Dicționar de termeni magici utilizați în text.

Usturoi – ferește de farmece și se spune că nu e voie când îl mănânci să-l tai cu cuțitul.

Odolean – în credința populară păzea copilul de Fata Pădurii, pentru că povestesc bătrânii că le-au auzit pe Fetele Pădurii cântând așa: „dacă n-ar fi odolean și tămâie, mulți copii ar fi ai noștri”.

Sare – îl ferește pe purtătorul ei de farmecele băbești.

Miere – promite o viață frumoasă și dulce ca mierea.

Busuiocul – acestea țineau loc de parfum și aveau rol protector.

Bani – promite bogăție, viață fără grija zilei de mâine.

Apă sfințită, tămâie – viață evlavioasă, cinstită.

Tăciuni stinși în apă – alungă necazul de la cel deocheat.

OBIECEIURI DE IARNA. COLINDATUL.

Colindatul este privit de mulți ca fiind legat doar de Crăciun, dar el este legat și de Anul Nou.

Crăciunul din calendarul românesc celebrează Nașterea Domnului nostru Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

Sărbătoare recunoscută de toată lumea creștină, Crăciunul a fost statornicit la sfârșitul secolului al III-lea, după informațiile lăsate de istoricul bizantin Nichifor Caliat, care amintește de cei 20.000 de mucenici care au ars de viu într-o biserică din Nicomidia, unde se adunaseră pentru a se ruga împreună la Sărbătoarea Nașterii Domnului.

Colindă provine din latinescul calendae.

Trebuie precizat faptul că putem vorbi la colinde de două tipuri: colinde religioase (creștine) și colinde profane (necreștine).

Colindele creștine își au originea în mituri biblice și anume: nașterea Mântuitorului. Aceste colinde sunt de fapt cântece de laudă. Ele au fost create călugări și diaci.

„Sculați, sculați boieri mari,

Că vă vin colindători, noaptea pe la cântători

Nu vă vin cu niciun rău, căci v-aduc un Dumnezeu

Un Dumnezeu nou născut, în scutece înnăscut.”

Colindele religioase sunt:

1. Cântecul de stea – creații bisericești paralele cu colindele. Cu steaua umblă copiii în toate zilele de Crăciun și adesea până la Bobotează.
2. Vicleimul sau Irozii – teatrul religios al românilor, este paralel cu colindatul măștilor.

Colinde profane în această categorie se încadrează colindele cu un conținut laic, fiind cele mai vechi și având o poezie deosebit de frumoasă și originală. Aceste colinde cântă cerbul și leul, soarele, furca de tors și oile etc. aceste colinde se apropie de balade.

Colinde nereligioase sunt : Jocuri cu măști, Capra, Brezaia, Plugușorul, Sorcova etc.

Din rândul jocurilor cu măști remarcăm: „jocul caprei”, „jocul ursului” și „jocul moșilor”.

Jocul caprei

Jocul este practicat de toate categoriile de vârstă (copii, adolescenți, feciori și maturi), dar numai de sex bărbătesc

Există două tipuri distincte de joc:

1. jocul caprei bazat numai pe acompaniament muzical, acesta fiind fluierul
2. jocul caprei inclus într-un spectacol complex, la baza căruia stă un text literar popular dialogat și care cuprinde mai multe personaje (capra, Moșul, Ciobanul, Butucarul, Tiganul și doi sau mai mulți draci).

Toate personajele se mișcă într-un ritm variat, iar dialogul este viu versificat. Personajul principal „capra” își realizează coregrafia în ritmul susținut de celelalte personaje cu ajutorul unei „bote” sau „butuc” prevăzute cu zurgălăi și clopoței. În jocul caprei un rol hotărâtor la reușita spectacolului îl are stilul celui care joacă masca.

Redăm mai jos replica „Butucarului” dintr-un text cules din zona Maramureșului:

„Vin cu capra de la munte

C-o steluță albă-n frunte:

Caprele, mânca-le-ar câinii,

Că mă poartă prin toți spinii,

Opincuțele mi-s rele,

Nu pot fugi după ele.

Capra mea îi din Ciarda

Când merge pe lângă Tisa
Se unge cu zămățișă,
Frunză verde lapte acru
Sări căpriță, sparge patul!
Frunză verde, lemn uscat,
Dă căpriță, pe la pat
Să vezi fetele ce fac!
Și te du pe la măsuță
Și bea vin și horincuță!
Frunză verde, tri și tri
Asta-i capra lui Ghiuri!
Asta-i capra care-o vezi
Pe mâini sare cu trei iezi,
Asta-i capra sprâcenată,
Fată patru iezi o dată
Și dă lapte cât o vacă!”

Jocul caprei se practică în noaptea de Anul Nou, la Bobotează și Sântion. Umorele savuroase ale textului, dialogul viu, costumația în general și în special măștile, sunt câteva elemente care pledează pentru faptul că obiceiul caprei în cadrul practicilor și obiceiurilor de iarnă a trecut pe planul artistic, transformându-se într-un adevărat spectacol teatral.

Brezaia

E făcută dintr-o piele de țap, de care atârână o bucată de scândură în chip de cap omensc. Apoi o mică deschizătură în dreptul ochiului, pe unde primește bani; un cioc de lemn ce se mișcă dinăuntru cu ajutorul unei sfori deasupra capului țuguat, două urechi de capră și două cornițe între care saltă un clopoțel, legat de o ață. În jos, două tălpi de picioare omenești și un băț sprijinit de cap, de ea seara se țin copiii.

Cu lăutari, cârdul Brezaiei pleacă prin sat și la ferestrele gospodarilor începe să strige răspicat:
„Scoală, scoală
Domnule învățător
Că ți-a venit hârtie
De la stăpânire
Ca să-ți crească leafa
Și o să te facă mai mare...”

În acest timp se aude și câte un senet de clopoțel. Cineva din casă iese cu o tablă pe care se află tarte, covrigi de ou, cașcaval, carne de porc și bani. Baniii îi ia vătaful, iar celelalte lucruri le dă iepei, cel ce poartă desagii în spinare, pentru adunatul bunătaților.

A doua zi rolul brezaiei este de a-i izgoni pe cei ce în seara trecută n-au primit-o sau nu i-au arătat toată dragostea.

Obicei de colindat dintr-un sat transilvănean.

În ceea ce privește obiceiul colindatului, acesta se practica în trecut în cete formate după criteriul vârstei.

Începând de la Sfântul Nicolae, copiii se adunau ca să repete sau să învețe colinde. Nu era voie să se colinde decât în post pentru că altfel se zicea că ți se fac bube în cap.

În seara Ajunului, mai devreme, începeau colindatul copiii cu straița. Ei mergeau pe la case, intrau în curte și se opreau la fereastră unde ziceau: „Bună seara lui Ajun, colindăm ori ba?” Dacă li se răspundea: „colindați, colindați!” ei începeau colinda. După colindă rosteau o „mulțumită” și erau răsplătiți cu colaci, mere și nuci. Dacă erau arși sau crăpați, colacii erau înșirați de copii pe treptele gazdei și lăsați acolo. De la rudenii, copiii primeau „pupeze”, niște colăcei în formă de pasăre, cu ochi din boabe de fasole.

Iată o **colindă** din repertoriul copiilor:

„De când Domnul s-a născut

Domnului Doamne,

Și pământul l-a făcut.

Și cerul l-a ridicat,

Domnului Domne, tare mândru l-a-mpănat.

Tot cu stele mărunțele, domnului Doamne,

Și cu luna printre ele.

Și-n mijlocul cerului,

Domnului Doamne,

Scrisă-i mâna Domnului

Cea dreaptă ș-o găleată

Domnului Doamne,

Și-n găleată busuiocul

Busuiocul fetelor,

Domnului Doamne,

Mărul roșu-a junilor
Și crucea bătrânilor,
Domnului Doamne.”

Mulțumita rostită după colindă era următoarea:

„Rămâi, gazdă, sănătoasă,
Cu colinda veseloasă,
Că ți-am colindat frumos
La nașterea lui Cristos!
Rămâi, gazdă, vesel, bun,
C-am ajuns Sfântul Crăciun.
Și găzdoaia sănătoasă,
Ca o floricea frumoasă!”

Colinda cerbului

„Mândru-și cântă-un cerb în codru
Mândru-și cântă de nu-i modru
Nimeni-n lume nu-l aude
Numai Doamna-Impărăteasă
Din curte de după masă.
Împăratul s-a sculat
Pușca-n mână a luat
După cerb a alergat
Pe cununa dealului
În vârful muntelui
Muntelui pleșuvului...
Găsind cerbul hoinărind
Sub un corci de rujmalin
Ține-o pușcă să-l împuște
Și săgeata să-l săgete...
Ho fărta, nu mă-mpușca
Că eu nu-s cine gândești
Că nu-s fiara fiarelor,
Că-s vătaful oilor

De pe vârful munților...”

Colinde.

1. „Țucă-te gazdă frumoasă
Mândru Ț-ai gătat în casă
Pe la uși cu pupi de rugi
Pe la masă
Cu mătase
Pe la masă cu trei oiegi
De-or fi zece
Toate-or trece
Că suntem vreo doisprezece.”

2. „Puică neagră cu o labă
Mie cinci colaci îmi trebuie
Și un miez de coptătură,
Udată cu băătură,
Să nu-mi fie frig la gură.
Colindiță, cu codiță,
Cârnăcior în tigăiță,
Cască ochii la poliță.”

3. **Colinda gazdei de turcă**
„Sub umbrele pomului
Florile-n dalbe, lemn de măr,
Este-un pat mare de brad,
Dar în pat cine-i culcat?
Dar îi culcat jupânul gazdă
Cu dalba de jupâneasă,
Iese-afară, intră-n casă,
Intră-n casă, pune masă,
Peste grâu colaci de grâu
Și-o mână de bani mărunți
Să le-mpartă la cei mulți.”

4. Colind de vânător

„Se roagă, se roagă
Negri vânători.
Pentru ce se roagă,
Braniștile lor?
Că sunt fiare multe, multe și mărunte,
Dar cine să le poarte:
Cel cu trestioare.
Masa dumitale,
Cunună, munună,
Rari la zile mari,
La o zi numită.
Și la mai mulți ani.”

5. În poieniță verde

„În ce poieniță verde
Florile dalbe
Ce turmă de oi se vede
Dar le ele cine șede
Șede o soră și c-un frate
Zice sora către frate:
- Dă, frățior, mână tare-n oi
Că vin niște nori de ploi
- Aceia nu-s nori de ploi
Că-s pețitorii tăi
Vin la mine, cer pe tine
Cer cinci sute de oi șute
Eu le-oi da cincizeci cornute.”

6. Colindă de copii

„De micuț umblam la școală
Florile dalbe,
Cu cămașa până-n poale

Florile dalbe,
Urlă dracu-n vârf de spin
Florile dalbe,
Că s-a pierdut om creștin
Florile dalbe,
Că dracul n-are pe nimeni
Florile dalbe.”

7. Albu-i dalbu-i de oi dalbe

„ Albu-i dalbu-i de oi dalbe
Viță verde-a iaderei
Dar la oi cine-i păstorul
Șede-un lari de păcurari
C-un fluier înverigat
Fluier zice, turma strânge
Fluier tace, turma-ntoarce
Tot o-ntoarce pe răzoare
Ca să pască menta-n floare
Tot o-ntoarce la vâlcele
Ca să pască viorele
Zisa oaia pistruiată
Iernează-ne într-asta iarnă
Că frumos te-om dărui
La Crăciun c-un cojoc bun
La Ispas c-un bruj de caș
La Paști cu jantiță
Dumitale gazdă!”

8. M-a mânat mama la capre

„M-a mânat mama la capre
Florile dalbe de măr
C-o cojiță de mălai,
Mă scăpai și o mâncai.
Pusei bota căpătâi,

Mă scăpai și adormi.
Si eu pe când m-am sculat,
Caprele nu le-am aflat,
Mă luai pe drum în jos,
Mă-ntâlnii c-un lup flocos,
n-ai văzut caprele mele?
Plin mi-e curul de ele.
Pe răzorul cel mai mare,
Tot o coastă și-o spinare.
Pe răzorul cel mai mic,
Tot o coastă și-un buric.
Dumitale gazdă!”

9. **Acolo-n jos în prundurele**

„ Acolo-n jos în prundurele
Florile dalbe
Sunt două turturele
Îs două surori a mele
Una râde, una plânge
De ce râde masă-ntinde
Taci, tu, soră, nu tot plânge
Că zis-a tata și mama
Că pe noi soră ne-a dat
Pe una la răsărit
C-acolo-i locul sfințit
Pe una la scăpăratul
Acolo-i locul curatul
Și-atunci soră, ne-om vedea
Când a face popul pere
Și răchita vișinele
Ș-om mânca soră, din ele.”

10. **Colind**

„În vârful muntelui

Sunt vreo trei turme de oi
Refren: mândră-i seara lui Crăciun
Și vreo opt păcurari
Zice unul către altul
Tu, măi frate, măi fârtate
Spune-mi ce moarte-ți voiești.
Altă moarte nu-mi voiesc
Numai capul mi-l tăiați.
Și pe mine mă-ngropați
În staurul oilor
În țârcuțul mieilor
Fluierașul meu cel drag
Să mi-l puneți voi la cap
Când fluierul a prinde a zice
Oile toate m-or plânge
Oile cele cornute
Plânge-m-or umblând pe munte
Oile cele bălai
Plânge-m-or umblând pe văi
Oile cele bițate
Plânge-m-or umblând pe coaste.”

11. **Mulțumitură după colindă**

„- Am ajuns această seară de dulce
Să dați la prunci ceva să-mbuce
Ceva clisă grasă
Prin frigare trasă cu sulița-mpunsă
Pe la gura noastră dusă
Să ne dați vreo două mere
C-așa ni se cere
Ș-un colac
Pe traista noastră măsurat
Ș-o bucată de slănină
Să ne ungem la inimă

Ș-apoi una de cârnaț
Să ne tragem pe sub nas
- Haideți în casă, mări!”

12. Mulțumitură după colindă:

„ În vârful nucului
Cântă-și puiul cucului
Tot cântă și-și ciripește
Și la gazdă-i mulțumește
C-un firuț de busuioc
Să aibă gazda noroc
C-un firuț de mentă creață
Să aibă gazda viață.

13. Mulțumitură după colindă:

„Bună seara, doamnă gazdă
Mândru ți-ai gătat prin casă
Pe la uși cu pupi de ruji
Pe la ferești cu flori domnești
Nu-i modru să-mbătrânești.”

Întocmit de prof. Pap Mirela

X. Tinere condeie

10.1 Karácsonyi történetek és versek

Palika és barátja szép Karácsonya

Még két hét volt Karácsonyig. Palika azon gondolkodott, hogy milyen ajándékot kérjen. Egyszer csak eszébe jutott valami.

Leírta egy levélben, hogy egy játékhelikoptert és egy szánkót kér. A levelet kitette az ablakba. Reggel nézte, hogy ott van-e még a levél, amit a Télapónak írt. A levél nem volt az ablakban. Palika azt hitte, hogy a Télapó vitte el, hogy elolvassa. Ennek nagyon örült. Amikor kiment, hogy játszdjon a többi gyerekekkel valami papírt talált, felvette és elolvasta. Amint elolvasta rájött, hogy az az ő levele, amit a Télapónak írt. Palika szomorú lett, mert azt hitte, hogy nem kap ajándékot. Elhatározta, hogy ú maga viszi el a levelet a Télapónak. Elindult, hogy kézbesítse a levelet. Ahogy ment egy nagy hóvihar támadt, és a szél kivette a levelet a kezéből. Elindult hazafelé, a csillogó hó ropogott a talpa alatt és a hópelyhek belepték a sapkáját. Ahogy hazaért szülei megkérdezték, hogy hol járt, de ő semmit nem mondott, csak felment a szobájába és lefeküdt. Másnap Karácsony volt. Ő tudta, hogy nem kap ajándékot. Este a fenyőfa alatt ült, és ott várta a Télapót, hátha hoz neki is valamit. Palika elaludt a fenyőfa alatt. Az édesapja felvitte a szobájába. Reggel, amikor felkelt leszaladt a fenyőfához és látta a szánkót meg a helikoptert amit kért. Nagyon örült az ajándékoknak. Palika kiment a szánkójával, s azzal csúszott a domboldalon. Nagyon boldog volt. Egyszer csak észrevett egy kisfiút, aki szomorúan nézte, hogy hogyan szánkózik. Odament a kisfiúhoz és megkérdezte, hogy miért szomorú. A kisfiú azt mondta, hogy szánkózni szeretne, csak nincs szánkója. Palika odaadta a kisfiúnak a szánkóját, a kisfiú boldog volt, hogy szánkózhat. Palika megkérdezte a kisfiút, hogy mit kapott Karácsonyra? A kisfiú szomorúan felelte, hogy semmit sem kapott, mert ő még túl kicsi ahhoz, hogy levelet írjon a Télapónak, a szülei pedig dolgoznak és nem akarta őket ezzel is terhelni. Palika gondolt egyet és a kisfiúnak adta a szánkót. A kisfiú nagyon örült a szánkónak. A két fiú közt nagy barátság alakult ki. Palika hazaért, szülei megkérdezték, hogy hol van a szánkója? Boldogan válaszolta, hogy odaajándékozta egy kisfiúnak, aki nem kapott semmit Karácsonyra.

Szülei nagyon boldogok voltak, hogy ilyen jószívű gyermekük van.

Teremi Anita Tímea
VI.C.

Egy kis manó kalandjai

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis manó. Egyszer erre a kis manóra jutott a sor, hogy megtisztítsa a szarvasokat, amivel a Mikulás repül minden évben egyszer. Amikor tisztította, véletlenül elengedte az egyiket, név szerint Táltost, aki elrepült vele.

A manó túl kicsi volt ahhoz, hogy visszavigye a szarvast, ezért vele ment. A szarvas elrepült Európába, pontosabban Moszkvába. Ott olyan hideg van, mint az Északi-sarkon. Amikor megérkeztek sötét volt. Elbújtak egy sátorba. A kis manó megrémült, amikor rájött, hogy nem tudja hogyan kell hazamennie. Elmentek sétálni. Reggel lett. A kis manó leült a földre a fal mellé. Az emberek kéregetőnek nézték, ezért aprót dobáltak neki. A kis manó nem tudta, hogy mire valóak ezek a fényes bigyók. Mindenesetre szépnek találta ezért magával vitte. Már mind a ketten éhesek voltak. Látták, hogy az emberek kínálgatták a többieket. A kis manó is elvett két almát és egy fej káposztát a szarvasnak. Az eladó megmondta az árát. A kis manó nem tudta, hogy mi az a pénz, de odaadta a

fényes bigyókat. Megették az eleséget. Ezután a szarvast be akarták fogni, de az megijedt és elrepült. A manó gyorsan felugrott a szarvasra és hazarepültek. Otthon gyorsan az ólba vitte a szarvast és megkötötte. Kifújta magát és folytatta a munkáját. A többi manó már égen-földön kereste az elveszett manót és mikor az egyikük megtalálta hívta a többieket. Ezután a kis manó töviről hegyire elmesélt mindent. A Téalapó bátorságáért megjutalmazta a manót és így lett belőle vrángics, ami azzal foglalkozik, hogy a rossz gyerekeket megbünteti.

Ez volt a kis manó kalandja. Itt a vége fuss el véle.

Kiss Norbert
VII.C.

A Téalapó

A szakállas, öreg Téalapó
Lassan lépked, mert nagy a hó.
A gyerekek várják már,
Vajon mit hoz a nagy szakáll?

Úgy teszünk, mintha nem tudnánk
Mit hoz majd a Mikulás.
Míg a mama nem volt itthon
Átkutattunk minden zugot.

Az ajándék szuper, jó
Pont olyan, mint a Téalapó.
Nem hozhatott egyebet
Ajándékot a jó gyerekeknek.

Dioszegi Dalma
VI.C.

Téalapó, Téalapó

Szent Miklósnak szép ünnepét,
A kis Mihályka várja,
És rágja a szülők fülét,
Hogy ő nem is látja.

Vajon hol lehet?
Talán a ház felett?
Ott repül a szánjával,
Mint madár a szárnyával.

Szereti a manóit,
És a súlyos kilóit,
Utálja a fagyit,
De imádja a szabit.

Nem kell neki más,
Mint a Mikulás,
Szereti a szánját,
És hosszú fehér szakállát.

Kiss Norbert
VII.C.

Vidám Tél

Jön a tél.
Ettől senki se fél.

Éjjel csillagos az ég.
A tűz a kandallóban ég.

Itt van már a Karácsony.
Az összes kisangyal jó barátom.

Hoznak nekem minden jót,
Játékot és mogyorót.
A karácsonyfa fel van díszítve.
Az ajándékok a fa alá vannak készítve.

Kint nagyon szép az idő.
Az asztalon csillog-villog a díszes terítő.
Szánkóznak a gyerekek a hóban
Úsznak a halacszkák a befagyott tóban.

Elérkezik a reggel.
Az udvaron áll egy hóember.

Ő is nagyon boldog.
De látszanak rajta vizes foltok.
Elérkezik a meleg.
A lóra rárepül a nyereg.

Befogják a szánba.
Aztán befordulnak a kis utcába.
Minden gyerek utána szalad.
Egy fekete kiskutya hátra marad.

Így eltelik a tél.
Enyhül a hideg téli szél.
Megjön a tavasz.
Ez a két évszak nagyon ravasz.

Istoan Márk
VI.C.

Ti írtátok

Hajnalfény

Sötétre virrad a reggel.
Lángvörös, tüzes a tenger.
Szikra, szalma bolyongó,
Szétcsapdosó ostor.

Színes hangokat zenget,
Nyújtózik, ébred.
Piros szemeit kinyitja, szétnéz,
Majd mikor senki sem látja
Körülöleli a zöldfüves tengert,
Mint anya gyermekét reggel.

Pirosban, sárgában lenget,
Kék felhőket éget.
Reggeli hajnal, kakasviadal.
Álmos szemmel köl fel az ember
S rákacsint a virradó reggel.

De jaj! Torzító hangon zeng a harangének,
Mindennek vége.
Színesen harsog a trombita,
Indul az iskola,
Véget nem érő óvoda.

Lázár Henrietta Syxtin
VIII.C.

Árva fiú

Esik az eső és villámlik,
A parkban valaki hintázik.
Egy kisfiú az, aki hintázik,
Ül és borzasztóan fázik.

Hazamenne, de nincsen háza.
Erősebb lett most a láza.
Nagyon szédül, de késő már,
Néhány óra és itt a halál.

Nincs anyja, apja se háza.
De van neki kegyetlen nagy láza.
Anyja, apja eltűnt, nincs már.
Csak ő ül ott egyedül a hintán.

Halál után szép az élet.
Elmegyek én most már véled.
Egy angyal szólítja meg őt,
És a fiú lába eléri a háztetőt.

A mennybe oszon a gyerek.
Örül, hogy oda mehet.
Ott biztonságban érzi magát.
Később megtalálja az anyját és az apját.

Istoan Márk
VI.C.

Mókus Misi

Mókus Misi eledelét
Gyűjti télére.
Raktárja dagad.

Itt a tél.
Mókus Misi raktárjában
Az eledel szűkölködik.
Mókus Misi ennek nem örül.

Itt a tél közepe már.
Mókus Misi ennek nem örül.
Kinyítja a raktárt
Az eledelből már csak
Néhány szem van.

Múlik a tél
Olvad a hó
Mókus Misi ennek örül.
Elmúlt már jó néhány nap
elmúlt a tél.

Mókus Misi kinyítja
raktárját 3-4 szemet lát
Felkapja és gyorsan megeszi.

Menyő Viktória
IV. D

10.2 CATALOGUL CARACTERIZAT (cls. a VII-a B)

Sunt o tipa prietenoasa,
Uneori si serioasa
ALIDA- asta sunt eu
Si imi place felul meu.

Ghiciti voi, cine sunt eu?
Sunt o fata zambitoare
Pe colegi eu ii iubesc

... da! **ANDRADA** ma numesc.

OVIDIU ma numesc
Si in ora tot vorbesc
Mai mereu eu ma distrez
Si pe toti ii antrenez.

EMANUEL sunt si am
Mereu glume in program
Am si noroc si ghinion
De toate ... ca orice om!

Sunt un mic sagetator
Amuzant si silitor
Sunt draguta cand zambesc
GABRIELA ma numesc.

Eu, **DIANA** ma numesc,
Tuturor le tiparesc
Pe-o foaie catifelata,
Cum sunt ei si cum arata.

Eu sunt o mana de fata
Si cuminte si neastamparata
MIHAELA ma numesc
Pe toti ii inveselesc.

Ghiciti voi, cum ma numesc?
Sunt un baiat ce-mi doresc
Sa devin un fotbalist
... sunt **BOGDAN**, un **RAPIDIST**!

Sunt **COSMIN** si orice as face,
Tot mananc, ca asta-mi place!
Animalele imi plac
Si doctor o sa ma fac.

MARGARETA, ce frumos!
Floare cu dulce miros;
De data aceasta , ea e,
O fata din clasa a VII-a B.

Seful clasei sunt eu,
IONUT e numele meu
Nimic nu ma intereseaza
Las' ca-i bine, nu conteaza!

Cred ca **SILVIU** ma numesc
Sincer, nu prea-mi amintesc
Deoarece gandul meu,

E la fotbal mai mereu.

JENNIFER- asa ma cheama
De nimic nu-mi este teama;
Sunt curioasa si isteata,
Insir totul ca pe ata.

ZSUZSA sunt, o ambitioasa,
Si desteapta si frumoasa
Toate lucrurile-mi plac
Si de toate as vrea sa fac.

DANIELA ma numesc
Sunt sincera, nu glumesc,
Sunt si foarte ganditoare
La ce ma gandesc eu oare?

ALEX sunt, un vizitor
Elev foarte silitor;
Educatia fizica imi place
Si fotbalist ma voi face.

CIORCAS DIANA(a VII-a B)

CARTE

Din cer, odata, a cazut
Comoara omenirii
Si prin aceasta s-au vazut
Tainele gandirii.

O! Carte! Ce esti tu oare?
Esti o oglinda luminata
In care adevarul nu moare,
Nici nu se pierde niciodata.

Esti usa ce deschisa-ndata,
Indemni curiosii ca sa intre,
Esti o mare nesecata
Ce scalzi in roade a noastra minte.

Esti Soare ce in noi rasari,
De cunostinte ne-nalzesti
Esti o lumina sclipitoare,
Care in suflete-nfloresti.

O! Carte! Ce esti tu oare?
Planta, ce rasari pe orice sol
Si fara tine omul moare

Caci pe dinauntru este gol.

CIORCAS DIANA (a VII-a B)

EU

Ma numesc Surd
Toti spun ca nu aud,
Dar aud destul de bine
Numai numele mi-e Surd.

SURD DENISA(a V-a A)

XI. Moment poetic

*Pentru ceasurile de tihnă, vă propunem,
din același Emil Brumaru, „Pastel creștin”*

Mătasa ploii bâlbâie-n patlagini
Mireasma putredă a liniștii o scoți
Din opinticii triști și idioți
Și ungi cu dânsa blândește paragini.

În ciuboțica – cucului apasă
Călcâiul unui înger și se zbate.
Oh, joaca fină și capricioasă
Cu fluturi și cu flori nenumărate.

Sub curcubeie râmele sunt calde.
Unde-nverzește-n lintețe izvorul,
Crist și-a lăsat să-i lunece piciorul
Și pe furiș încearcă să se scalde...

Romanță

Pe urmă nu ne-am mai iubit

Treceam pe străzi fără să știu
Dac-ai murit dacă sunt viu
Oh, unui crin umplut cu chit
Tija i-am rupt, cupa lui grea
Lăsat-o-am lâng-o cișmea
De fontă grii, ce-și picura
Amiezile la infinit...

Pe urmă iarăși ne-am iubit.

Rubrică realizată de prof. Blaj Florica

XII. Să ne exprimăm corect

Să ne exprimăm corect Falși prieteni

Falși prieteni (din engl . *false friends*) este o sintagmă care desemnează acele cuvinte dintr-o limbă-sursă care semănând formal cu un cuvânt dintr-o altă limbă , pot fi folosite greșit de vorbitorii acestei ultime limbi.

Un exemplu des întâlnit este **fortuit**, care provine din francezul *fortuit* și are sensul de neprevăzut, inopinat, întâmplător. Deoarece seamănă formal cu forțat, este folosit deseori cu sensul acestui cuvânt, utilizare eronată, bineînțeles.

În aceeași situație este și utilizarea cuvântului **lucrativ**, pe care mulți îl asociază cu lucru, a lucra, dar asemănarea este întâmplătoare, lucrativ provenind din fr. *lucratif*, însemnând rentabil, profitabil, util, folositor.

În cazul cuvântului **finalitate**, cuvânt împrumutat din franceză, diferența dintre sensul din dicționar și cel utilizat de către vorbitori este și mai mare. Înțelesul lui finalitate este acela de scop, țel, țintă. Cauza folosirii greșite este asemănarea cu un alt cuvânt, în acest caz, *final*.

Salutar este folosit, de cele mai multe ori, tot după ureche. Este asociat cu verbul românesc *saluta* și utilizat cu sensul de cel care merită să fie salutat, bine-venit. Și de această dată avem de-a face tot cu un cuvânt provenit din franceză, *salutaire*.

Sensurile din DEX sunt acelea de *folositor* sănătății, vieții, salvator.

Cuvântul **vindicativ**, provenit din francezul *vindicatif* înseamnă răzbunător. Din cauza asocierii cu românescul vindecător, cuvântul este folosit uneori cu sensul acestuia.

Greșit este utilizat uneori și cuvântul **inextricabil** cu sensul corect de foarte încurcat, complicat, de neînțeles. Utilizările greșite au drept cauză asocierea cu românescul *a strica*, fiind deci folosit greșit, cu sensul care nu poate fi stricat.

În concluzie, să fim atenți la sensurile unor cuvinte pentru a ne putea exprima corect și a nu cădea în ridicol.

Deci :

Fortuit = întâmplător, inopinat, neprevăzut

Lucrativ = profitabil, rentabil, folositor, util

Finalitate = scop, țel, ținta

Salutar = folositor sănătății, vieții, salvator

Inextricabil = complicat, de neînțeles

Întocmit de prof. Blaj Florica

CUPRINS

Cu ce ne mândrim în anul 2007	1
Secretariat școlar	2
I. Pledoarie pentru cultură, știință, religie	3
1.1 Ortodoxia	3
1.2 Umberto Saba și ale sale scurtături și istorioare	4
1.3 Impresionismul	5
1.4 Magneziul	6
II. Remember	8
2.1 Poezii	8
2.2 A kis gyufaárus lány	12
III. Știați că	14
3.1 Tudod-e?	14
3.2 Vă recomandăm	15
3.3 Culmi de culmi	16
IV. În pragul Crăciunului	17
4.1 Versek	17
4.2 A karácsonyfa története	18
V. Glume, bancuri, perle ale elevilor	19
5.1 Viccek	19
5.2 Să râdem	19
5.3 Perle de la Teza cu subiect unic, sem. I, 2007	21
VI. Pentru fanii Limbii engleze	22
VII. Zicători, proverbe, povești	25
7.1 Zicători și proverbe	25
7.2 Povestea lui Struguraș Ion Voinic	26
VIII. Recreații matematice	28
8.1 Jocul cifrelor	28
8.2 Terapia de joc – Maxim	29
IX. Folclorul românesc	31
X. Tinere condeie	53
10.1 Karácsonyi történetek és versek	53
10.2 Catalogul caracterizat	57
XI. Moment poetic	60
XII. Să ne exprimăm corect	61

Colectivul de redacție al revistei

„CIREȘARII”

urează tuturor dascălilor, elevilor, livezenilor

SĂRBĂTORI FERICITE!

LA MULȚI ANI!

Kívánunk

KELLEMES ÜNNEPEKET

BOLDOG ÚJ ÉVET!

